

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ

Το Περιβαλλοντικό Μονοπάτι «Η σταφιδοκαλλιέργεια και η αστικοποίηση του Πύργου» θα υλοποιηθεί σε ομάδες στο ιστορικό κέντρο του Πύργου. (Βλέπε το σχετικό χάρτη).

Για το χωρισμό σε ομάδες θα σας δοθούν οδηγίες από τα Μέλη της Π.Ο. του ΚΠΕ Κρεστένων.

Κάθε ομάδα θα πρέπει (με δημοκρατικές - ομαδοσυνεργατικές διαδικασίες, πάντα, και λαμβάνοντας υπόψη επιθυμίες και δεξιότητες των μελών της) να καταναίμει στα μέλη της τους εξής ρόλους με τις ανάλογες αρμοδιότητες:

Αρχηγός της ομάδας: Είναι υπεύθυνος για την ανάθεση έργου και αρμοδιοτήτων. Είναι υπεύθυνος για την έγκαιρη άφιξη της ομάδας του στις προεπιλεγμένες στάσεις του Περιβαλλοντικού Μονοπατιού και στην ακριβή ώρα. Είναι επίσης υπεύθυνος για την οργάνωση και το συντονισμό της παρουσίασης της ομάδας του στην ολομέλεια. (Προσοχή! Είναι μόνο ένας)

Οδηγοί (τουλάχιστον 2): Διαβάζουν τις οδηγίες της πορείας. Αναγνωρίζουν τις οδούς και είναι υπεύθυνοι για την σωστή πορεία της ομάδας. Συνεργάζονται με τους χαρτογράφους για τη σωστή χάραξη της πορείας. Βοηθούν τους Γραμματείς στην σωστή συμπλήρωση των Φύλλων Δραστηριοτήτων. (Προσοχή! πρέπει να παρακάμπτονται σημεία παραπλανητικά, πχ. καφωδεία, εκτός πορείας!)

Χαρτογράφοι (τουλάχιστον 2): μελετούν το χάρτη και χαράσσουν την πορεία σε αυτόν. Επισημαίνουν σε αυτόν τα σημεία ενδιαφέροντος. Επιβεβαιώνουν τη σωστή πορεία της ομάδας. (Αν έχει λάθη ο χάρτης τον διορθώνουν!)

Γραμματείς (τουλάχιστον 2): εκφωνούν τα ερωτήματα των Φύλλων Δραστηριοτήτων και είναι υπεύθυνοι για τη συμπλήρωσή τους. (Η ορθότητα της απάντησης είναι ευθύνη όλης της ομάδας. Είναι υπεύθυνοι να εντοπίζουν τα ερωτήματα των Φύλλων Δραστηριοτήτων που πρέπει να συμπληρωθούν σε κάθε σημείο ή στάση.

Φωτογράφοι – γραφίστες (τουλάχιστον 2): καταγράφουν φωτογραφικά ή εικαστικά ή σχεδιαστικά οτιδήποτε αφορά το Μονοπάτι και θεωρούν ότι μπορεί να αξιοποιηθεί στην παρουσίασή τους ή το απογευματινό τους εργαστήριο. (Προσοχή! αφοσιώνονται στη θεματολογία του Μονοπατιού και όχι σε άλλου είδους ... αξιοθέατα!)

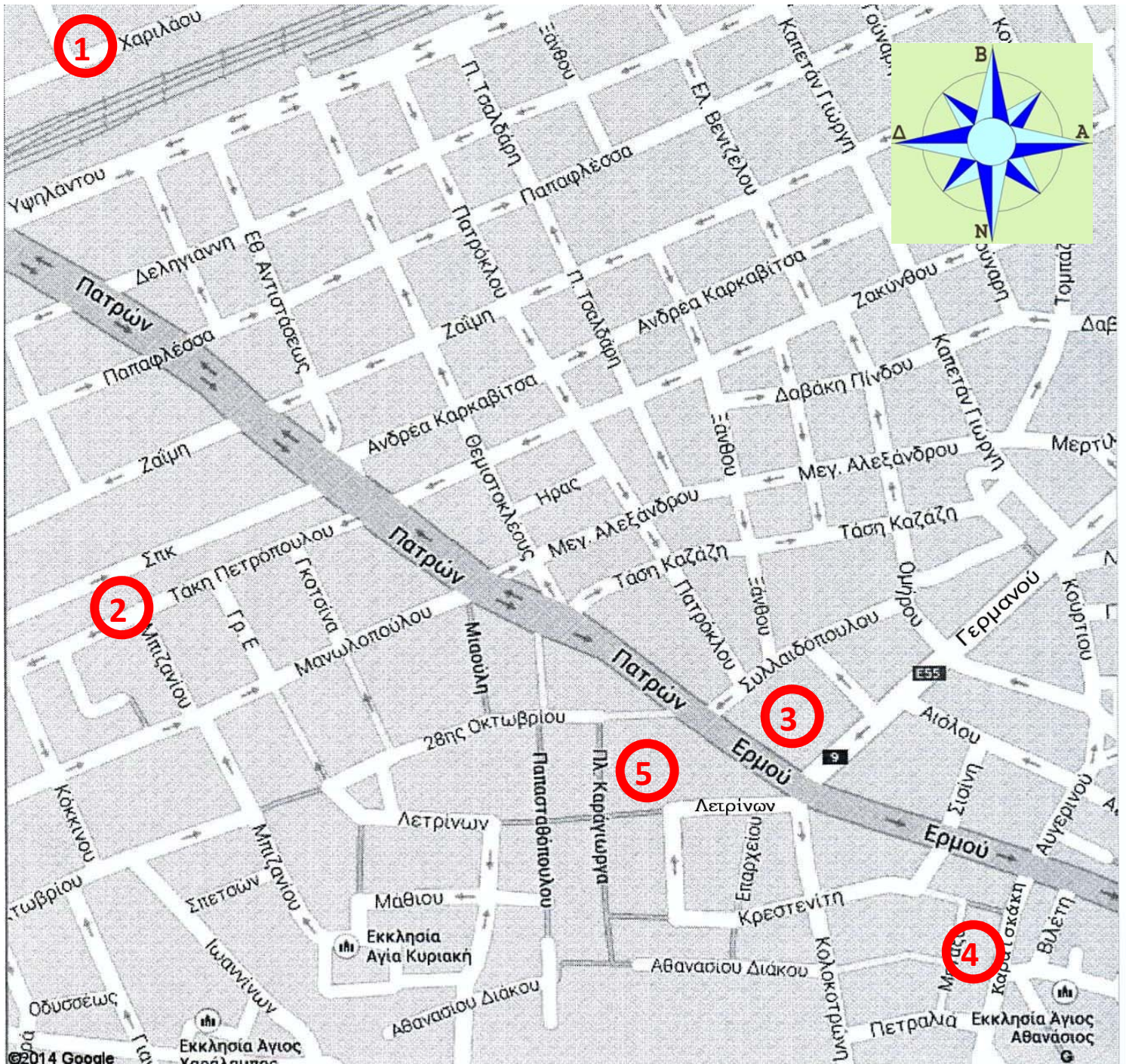
Ιστορικοί ερευνητές – τεκμηριωτές (τουλάχιστον 2): ερευνούν, μελετούν και επιλέγουν κείμενα των πηγών που αφορούν κάθε φορά το σημείο του Περιβαλλοντικού Μονοπατιού που ερευνάται. (Προσοχή! δε χάνονται στην ανάγνωση και τη μετάφραση. Διαβάζουν για όλους.)

Εκφωνητές (τουλάχιστον 2): Εκφωνούν δυνατά και προς όλα τα μέλη της ομάδας τα επιλεγμένα κείμενα των πηγών που δίνουν πληροφορίες για το συγκεκριμένο σημείο του Μονοπατιού. (Δεν παρεξηγούνται αν τους κοιτούν με περιέργεια οι περαστικοί!)

Ερμηνευτές: Όλα τα μέλη της ομάδας. Είναι υπεύθυνα για την επιλογή (θέμα και μέθοδος), την οργάνωση και την παρουσίαση της πορείας τους στην ολομέλεια. (Προσοχή! Είναι συμμετοχική εργασία. Δε θα δοθούν βραβεία Α' ρόλου!)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ

«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»

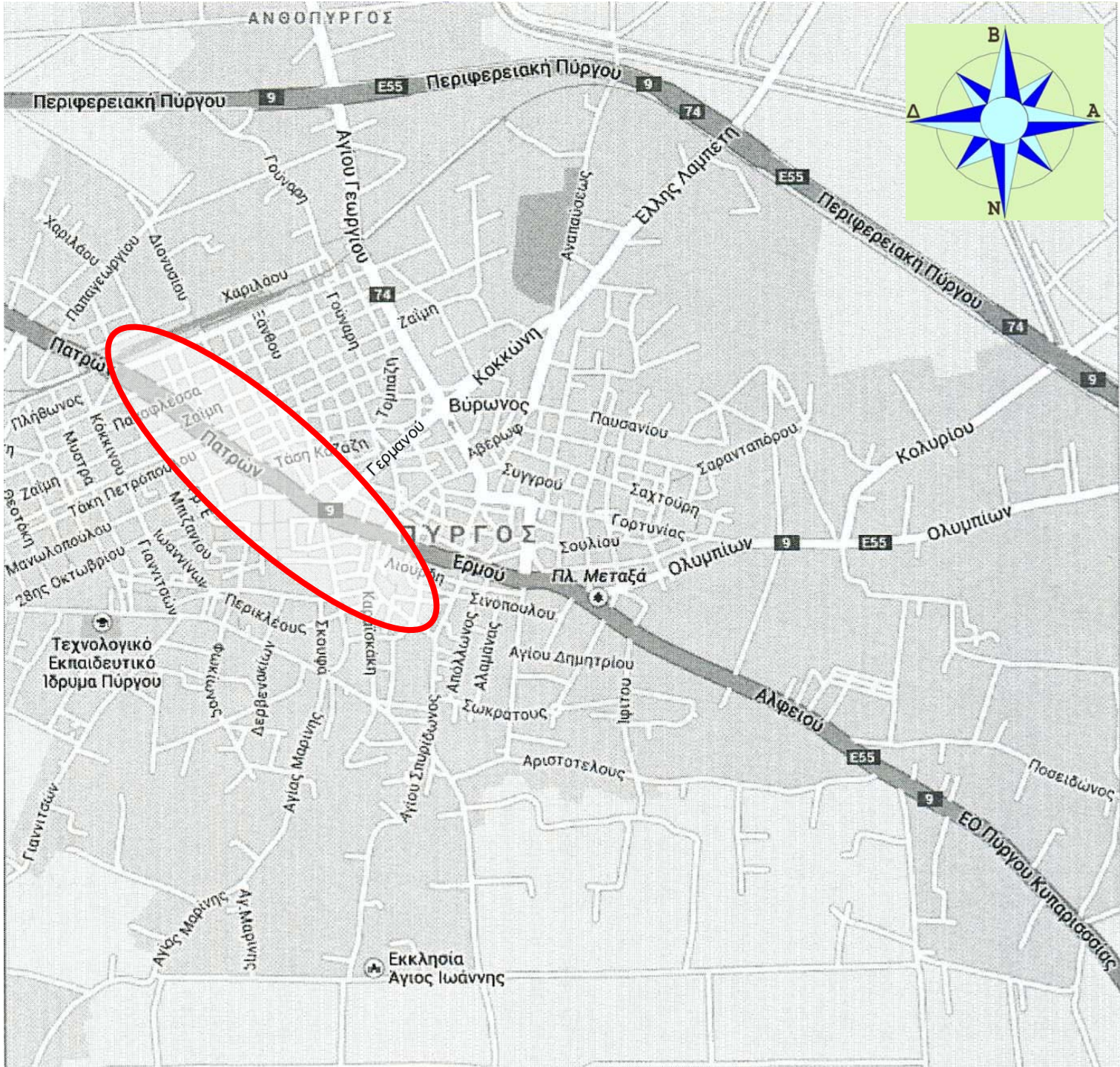

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΡΟΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ

1. Οινοποιείο Ε.Α.Σ. Ηλείας-Ολυμπίας
2. Πάρκο Σ.Π.Κ.
3. Δημοτικό Θέατρο ΑΠΟΛΛΩΝ
4. Αρχαιολογικό Μουσείο Πύργου
5. Κεντρική πλατεία Πύργου «Σάκη Καράγιωργα»

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο κύκλος περικλείει την περιοχή που θα καλυφθεί με το περιβαλλοντικό μονοπάτι

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ

09:00: Άφιξη στο **Οινοποιείο** ΕΑΣ Ηλείας – Ολυμπίας (πρώην Οινοποιείο ΕΕΟΟ). Αφού το παρατηρήσετε και το μελετήσετε κατευθυνθείτε νότια στην οδό **Χαριλάου**.

Στη συνέχεια, και μέσω της οδού Πατρών, κατευθυνθείτε ανατολικά στην οδό **Υψηλάντου** στο ύψος του **κτηρίου του Σιδηροδρομικού Σταθμού**.

Αφού παρατηρήσετε βιομηχανικά κτήρια της οδού Υψηλάντου κατευθυνθείτε νότια στην οδό **Εθνικής Αντιστάσεως**. Βρείτε, παρατηρήστε και μελετήστε βιομηχανικά κτίρια αυτής της οδού. Συμπληρώστε τα σχετικά ερωτήματα των Φύλλων Δραστηριοτήτων.

(**Προσοχή!** Ρυθμίστε το χρόνο σας ώστε στις 10:00 να είστε στη δεύτερη προεπιλεγμένη στάση του Περιβαλλοντικού Μονοπατιού, το Πάρκο ΣΠΚ)

10:00: Άφιξη μέσω της οδού Πατρών στο **Πάρκο ΣΠΚ**. Βρείτε, παρατηρήστε και μελετήστε αστικά, βιομηχανικά και εμπορικά κτίρια στις οδούς **ΣΠΚ, Τάκη Πετροπούλου και Κοκκίνου**. Συμπληρώστε τα σχετικά ερωτήματα των Φύλλων Δραστηριοτήτων.

Στη συνέχεια, κατευθυνθείτε νότια, μέσω της οδού Γκοτσίνα ή Γρηγορίου Ε', στην οδό **Μανωλοπούλου**. Από κει, ανατολικά έως την οδό

Πατρών την οποία διασχίζετε νοτιοανατολικά έως την έναρξη της **Ερμού**. Στρίψτε αριστερά (ανατολικά) στην οδό **Συλλαΐδοπούλου**.

(**Προσοχή!** Ρυθμίστε το χρόνο σας ώστε στις 11:00 να είστε στην τρίτη προεπιλεγμένη στάση του Περιβαλλοντικού Μονοπατιού, το Θέατρο Απόλλων)

11:00: Άφιξη στην οδό **Συλλαΐδοπούλου**. Αναζητήστε πληροφορίες σχετικά με **Δημοτικό Θέατρο Απόλλων**. Βρείτε, παρατηρήστε και μελετήστε αστικά και βιομηχανικά κτίρια αυτής της οδού. Συμπληρώστε τα σχετικά ερωτήματα των

Φύλλων Δραστηριοτήτων.

Μετά την οδό Συλλαΐδοπούλου, επιστρέψτε στην οδό Πατρών και αναζητήστε τη **μικρή πλατεία στη συμβολή των οδών Ερμού, Γερμανού, Κολοκοτρώνη και Λετρίνων**. Αναζητήστε πληροφορίες σχετικά με την πλατεία και συμπληρώστε τα σχετικά ερωτήματα των Φύλλων Δραστηριοτήτων. Συνεχίστε την πορεία σας στην οδό Ερμού. Βρείτε, παρατηρήστε και μελετήστε αστικά κτίρια, αυτής της οδού. Προχωρήστε ως τη συμβολή της οδού **Ερμού με την Καραϊσκάκη**. Είστε στο **«Σταυροπάζαρο»**. Αναζητήστε πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία αυτής της συνοικίας την εποχή της σταφιδοκαλλιέργειας. Καταγράψτε τη σημερινή μορφή της και τη λειτουργία της.

(**Προσοχή!** Ρυθμίστε το χρόνο σας ώστε στις 12:00 να είστε στην τέταρτη προεπιλεγμένη στάση του Περιβαλλοντικού Μονοπατιού, το Αρχαιολογικό Μουσείο Πύργου – πρώην Δημοτική Αγορά. Οι δύο ομάδες που θα φτάσουν πρώτες θα προηγηθούν στην είσοδο στο Μουσείο ως ενιαία ομάδα. Οι δυο επόμενες θα εισέλθουν ως ενιαία ομάδα στις 12:15)

12:00 – 12:15: Άφιξη στο **Αρχαιολογικό Μουσείο Πύργου**. Αναζητήστε πληροφορίες για τη χρήση του ως Δημοτική Αγορά. Αφού εισέλθετε στο Μουσείο και ενημερωθείτε για αυτό, περιηγηθείτε τις προθήκες του και συμπληρώστε τα σχετικά ερωτήματα των Φύλλων Δραστηριοτήτων.

(**Προσοχή!** Ρυθμίστε το χρόνο σας ώστε στις 13:00 να είστε στην πέμπτη προεπιλεγμένη στάση του Περιβαλλοντικού Μονοπατιού, την Κεντρική Πλατεία «Σάκη Καράγιωργα».)

Εξερχόμενοι του Μουσείου ακολουθείτε τα βήματα μιας πολιτικής και στρατιωτικής μορφής του '21, του Λυκούργου Κρεσταινίτη, για να φτάσετε στην **Κεντρική Πλατεία «Σάκη Καράγιωργα»**. Παρατηρήστε τα κτίρια στη διάρκεια της διαδρομής και γύρω από την Πλατεία. Ολοκληρώστε τα Φύλλα Δραστηριοτήτων.

Συγχαρητήρια σε όλη την ομάδα!

Έχετε, μετά από πολύ κόπο, βρει το όνομα της ομάδας σας. Αφού διαβάσετε το βιογραφικό του «αναδόχου» σας, ετοιμάστε την παρουσίαση της πορείας στην ολομέλεια.

(**Προσοχή!** Ρυθμίστε το χρόνο σας ώστε στις **14:00** να είστε στο **Επαρχείο**.)

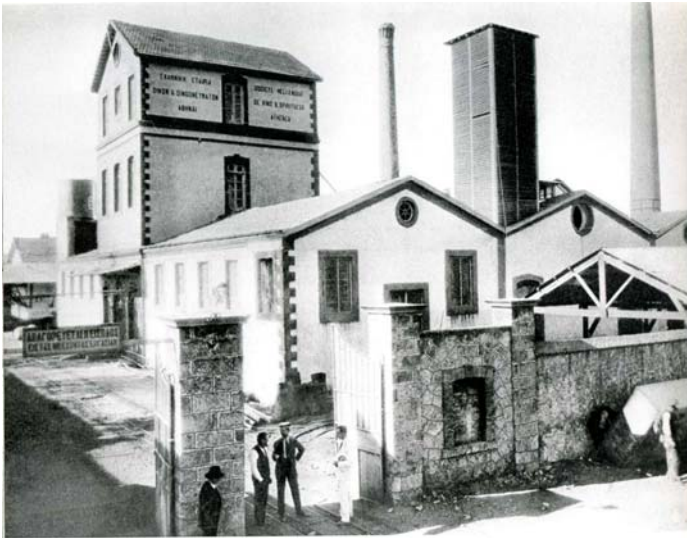

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ

«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»

ΚΕΙΜΕΝΑ - ΠΗΓΕΣ

Ε.Ε.Ο.Ο.

Η Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων (ΕΕΟΟ) συστάθηκε το 1906 στην Αθήνα και ευθύς μετά την ίδρυσή της εγκατέστησε σε πολλές πόλεις της Ελλάδας (Πάτρα, Πύργο, Καλαμάτα, Κρήτη, Θεσσαλονίκη κ.α.) βιομηχανικές μονάδες παραγωγής οίνου και οινοπνεύματος.

Σκοπός της εταιρείας ήταν «η προστασία της παραγωγής και της εμπορίας της σταφίδος» και πάσα εργασία σχετιζόμενη με την κατασκευή και εμπορίαν οίνων και οινοπνεύματος και παντός βιομηχανικού προϊόντος εκ σταφυλών και σταφίδος»...

Επικεφαλής της Εταιρείας τέθηκαν κορυφαίοι βιομήχανοι της εποχής εκείνης μεταξύ των οποίων ήταν και ο Επαμεινώντας Χαρίλαος, ο επονομαζόμενος «πατέρας της ελληνικής βιομηχανίας»...

Το βιομηχανικό συγκρότημα του Πύργου περιελάμβανε: 1. Ένα τεράστιο Οινοποιείο το οποίο διέθετε πάνω από 50 υπέργειες και υπόγειες δεξαμενές μεγάλης χωρητικότητας και ήταν εξοπλισμένο με μηχανήματα μεγάλης αποδοτικότητας. 2. Ένα Οινοπνευματοποιείο το οποίο συνδεόταν με το κτίριο του Οινοποιείου με «εναέριο μεταφορείο» για τη μεταφορά των τσίπουρων προς παραγωγή οινοπνεύματος. Στο κτίριο αυτό υπήρχαν το διυλιστήριο, το θερμαστήριο και τρεις ατμολέβητες, υπόστεγα γαιανθράκων, το τμήμα βάρκμου, το μηχανοστάσιο, ένα μηχανουργείο επισκευών, ένα ηλεκτρολογείο, ένα σιδηρουργείο, δεξαμενές λατζών, ζυμώσεως και οινοπνεύματος και η μικρή καμινάδα. (Η μεγάλη καμινάδα ύψους 40 περίπου μέτρων βρισκόταν σε γειτονικό ξεχωριστό οικόπεδο 3 περίπου στρεμμάτων). Πρόκειται για ένα κτιριακό συγκρότημα με μεγάλο ενδιαφέρον για την ιστορία της αρχιτεκτονικής όπου συνυπήρχαν αρμονικά η λειτουργικότητα και η αισθητική.

... Το εργοστάσιο της ΕΕΟΟ στον Πύργο παρήγαγε πολλά είδη κρασιών «Οίνους λευκούς, ερυθρούς, γλυκείς, μοσχάτους. Οίνους εις φιάλας επιτραπέζιους, τονωτικούς, ορεκτικούς» που έφεραν ελληνικά ή ξένα ονόματα («Blanc Moree», «Madera», «Ολύμπια» κ.α.), βερμούτ, «εκ φυσικού μοσχάτου οίνου», διάφορα λικέρ, κονιάκ «αρίστης ποιότητας εκ παλαιού αποστάγματος» και οινόπνευμα για την ποτοποιία αλλά και για φωτισμό και θέρμανση, μια καινοτομία που εισήγαγε η ΕΕΟΟ. ...

(πηγή: Μαρινέλλα Α. Κατσιλιέρη, Τα απομεινάρια μιας βιομηχανίας, Περιοδικό Αλφειός, τευχ. 7)

«ΔΗΜΗΤΡΑ»

Πρέπει να σημειώσω ιδιαίτερα τη μεγάλη αλευροβιομηχανία «ΔΗΜΗΤΡΑ – ΑΛΦΕΙΟΣ» της Εταιρείας «Πάσχου – Μελενίκου», που ατυχώς έπαυσε προ πολλού να λειτουργεί, ενώ μας άφησε ως κειμήλιο το μεγάλο κτίριό της, που υψούται σαν εγκαταλειμμένος «Πύργος» στην είσοδο της

πόλης από τον Σιδηροδρομικό Σταθμό. Η βιομηχανία «Δήμητρα» ίδρυσε και εγκατέστησε αργότερα εργοστάσιο ζυμαρικών και παγοποιείον ο «Αλφειός», το πρώτο που νομίζω έγινε στην πόλη μας...

(Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20^{ου} αιώνα, σελ. 206)

Το εργοστάσιο ζυμαρικών «Δήμητρα» αποτελούσε παράρτημα της ομώνυμης Αλευροποιίας και κάλυπτε τον τομέα της παραγωγής ζυμαρικών. Το κεντρικό κτίριο επί της οδού Υψηλάντη είναι

διώροφο πέτρινο της δεκαετίας του '20, με τετράριχη κεραμοσκεπή στέγη, συμμετρικά διατεταγμένα ανοίγματα και μορφολογία που παραπέμπει στον όψιμο νεοκλασικισμό των αρχών του 20^{ου} αιώνα.

(πηγή: Ξενοφών Αργ. Παπαευθυμίου (επιμ.) Βιομηχανικά κτίρια της Δυτικής Ελλάδας, σελ. 109)

Τα κτίρια των παλαιών αλευρόμυλων «ΔΗΜΗΤΡΑ» βρίσκονται στην καρδιά του ιστού της πόλης, στη συμβολή των οδών Ζαΐμη και Εθνικής Αντιστάσεως. Οι αλευρόμυλοι άρχισαν τη λειτουργία τους στις αρχές του 20^{ου} αιώνα – γύρω στο 1920 και σταμάτησαν οριστικά τη δεκαετία του '60. Το συγκρότημα αποτελείται από δύο ισόγεια πέτρινα κτίρια με δίριχτες κεραμοσκεπείς στέγες και ένα λίγο μεταγενέστερο κτίριο επτά ορόφων της δεκαετίας του '30, με σκελετό από οπλισμένο σκυρόδεμα, σπουδαία δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής, από τα ελάχιστα που διασώζονται στην περιοχή.

(πηγή: Ξενοφών Αργ. Παπαευθυμίου (επιμ.) Βιομηχανικά κτίρια της Δυτικής Ελλάδας, σελ. 110)

Σ.Π.Κ.

Η πρωτοβουλία για τη δημιουργία της γραμμής Πύργου – Κατακόλου ανήκε στην τοπική κοινωνία και κυρίως στην ανερχόμενη αστική τάξη, που πλούτισε από το εμπόριο, κυρίως της σταφίδας, εκφραστής της οποίας ήταν ο Δήμος Λετρίνων, στον οποίο και παρεχωρήθη τελικά το δικαίωμα της προκηρύξεως διαγωνισμού για την κατασκευή και εκμετάλλευση της γραμμής, με τον ν. ΠΙΘ/1881. Ο διαγωνισμός πραγματοποιείται τον

Οκτώβριο του ίδιου έτους και την κατασκευή και εκμετάλλευση της γραμμής αναλαμβάνει η «Γενική Πιστωτική Τράπεζα», με την οποία υπογράφει τη σχετική σύμβαση ο Δήμος Λετρίνων. Για την εκμετάλλευση της γραμμής ιδρύεται η Ανώνυμη Εταιρεία «Σιδηρόδρομος Πύργου – Κατακόλου» στην οποία η ανάδοχος παραχωρεί όλα τα δικαιώματα. Το 1890 η εταιρεία αυτή

εξαγοράζεται από την Α.Ε. «Εταιρεία των Μεσημβρινών Σιδηροδρόμων Ελλάδος» μια εταιρεία, που παρόλο τον πομπώδη τίτλο της, δεν θα κατασκευάσει καμία νέα σιδηροδρομική γραμμή, αποκλείοντας έτσι τη σύνδεση της γραμμής με το δίκτυο της Πελοποννήσου (Σ.Π.Α.Π.). Το 1951 η γραμμή Πύργου – Κατακόλου θα περιέλθει στους υπό κρατική διαχείριση πλέον Σ.Π.Α.Π. (πηγή: ιστότοπος Συλλόγου Φίλων Σιδηροδρόμων, www.sfs.gr)

... από των αρχών Ιουλίου, άρχιζαν τα μπάνια στο Κατάκολο Η μετάβαση γινόταν με το ιστορικό τραίνο Πύργου – Κατακόλου,

των ΣΠΚ, που έκαμε συνήθως δύο δρομολόγια το πρωί και δύο το απόγευμα μέχρι το βράδυ. ... Κατά τη διαδρομή του τραίνου τα παιδιά και οι μεγαλύτεροι νεαροί συνωστιζοντο συνήθως, περισσότερο τα αγόρια, στους εξώστες και στα σκαλοπάτια ακόμη των βαγονιών, εξωτερικά όπως ήταν, τα δε κορίτσια από τα παράθυρα συνήθως χαριεντίζοντο με τα αγόρια και αντάλλαζαν κουβέντες, φλερταρίσματα και καμιά φορά ραβασάκια, που ήσαν οι μόνες εκδηλώσεις ζωηρότητας της

αυστηρότερης στα ήθη εκείνης εποχής. Χαρακτηριστικά μάλιστα η πρωινή διαδρομή του ΣΠΚ (10-1) είχε ονομασθεί από τον αρχισυντάκτη της «Πατρίδος» Γεώργιο Διαμαντόπουλο «το τραίνο της αγάπης». ... Σε κάθε σταθμό που σταματούσε το τραίνο και πολλές φορές σε άλλα σημεία εκτάκτως, για να ανέβει ή να κατέβει κάποιος επιβάτης, που είχε κτήμα εκεί κοντά ... νεαροί επωφελούντο της ευκαιρίας για να κόψουν καμιά μαύρη σταφίδα από τα πλησίον κτήματα, που μέχρι τα Γρανιτσέικα ήταν γεμάτα σταφιδοφυτείες.

(Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20^{ου} αιώνα, σελ. 14-15)

Το σταφιδεργοστάσιο του ΑΣΟ καταλαμβάνει το οικοδομικό τετράγωνο που οριοθετείται από τις οδούς Ζαΐμη, Μυστρά, Σ.Π.Κ. και Δ. Κοκκίνου, στη συνοικία της Αγίας Κυριακής. Το συγκρότημα αποτελείται από δύο διώροφα κεντρικά κτίρια τα οποία πλαισιώνονται από άλλα ισόγεια με δίρριχτες στέγες, διατεταγμένα περιμετρικά στο οικοδομικό τετράγωνο. Είναι κτίρια της δεκαετίας του '20 και λειτουργούσαν σαν χώροι επεξεργασίας και συσκευασίας σταφιδοκάρπου. Το διώροφο δε κτίριο επί της οδού Ζαΐμη είχε τη χρήση γραφείων και διοικητικών υπηρεσιών.

(πηγή: Ξενοφών Αργ. Παπαευθυμίου (επιμ.) Βιομηχανικά κτίρια της Δυτικής Ελλάδας, σελ. 104)

ΣΥΛΛΑΪΔΟΠΟΥΛΟΥ: ΑΠΟΛΛΩΝ – ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗΣ

Μεταξύ των δύο μεγάλων πολέμων ο Πύργος γνώρισε σημαντική βιομηχανική ανάπτυξη. Με προεξάρχουσα την Καπνοβιομηχανία «Βασιλ. Καραβασίλη», μian από τις μεγαλύτερες της χώρας μας, με θαυμαστή λειτουργία και εξέλιξη, που εκτός των άλλων πλεονεκτημάτων της, προσέφερε εργασία σε μεγάλο αριθμό εργατών και υπαλλήλων συμπολιτών μας.

Ο δημιουργός και συντελεστής τόσο της Καπνοβιομηχανίας όσο και αργότερα της «Τράπεζας Καραβασίλη», Βασίλης, ξεκίνησε κάποτε στις αρχές του αιώνα μας από μικρό ορεινό χωριό της Γορτυνίας, το Μοναστηράκι, που είναι απέναντι από την ορεινή Δίβρη και μάλλον πεζός, όπως εθρυλήτο, ήλθε στον Πύργο για ανεύρεση εργασίας.

(Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20^{ου} αιώνα, σελ. 202)

Το κτιριακό συγκρότημα του παλαιού Καπνοεργοστασίου Καραβασίλη βρίσκεται στο οικοδομικό τετράγωνο που οριοθετείται από τις οδούς Ξάνθου, Συλλαΐδοπούλου και Αχιλλέως. Απασχολούσε μεγάλο αριθμό εργατών και για την

αύξηση της παραγωγής, ο Καραβασίλης έφερε την πρώτη σιγαροποιητική μηχανή, το 1924. Το εργοστάσιο δεν κατάφερε να ξεπεράσει την κρίση του πολέμου και την δεκαετία του '50 σταμάτησε τη λειτουργία του. Τα κτίρια του εργοστασίου είναι ισόγεια και διώροφα πέτρινα της δεκαετίας του '20, με κεραμοσκεπείς στέγες, συμμετρικά διατεταγμένα ανοίγματα και μορφολογία που παραπέμπει στον όψιμο νεοκλασικισμό των αρχών του 20^{ου} αιώνα.

(πηγή: Ξενοφών Αργ. Παπαευθυμίου (επιμ.) Βιομηχανικά κτίρια της Δυτικής Ελλάδας, σελ. 112)

ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΛΛΩΝ

Το πρώτο θέατρο της πόλης ήταν ένα ξύλινο πολυτελέστατο κομψοτέχνημα, το οποίο είχε δημιουργήσει ένας Ελληνοαιγύπτιος επιχειρηματίας. Για πολλά χρόνια εξυπηρετούσε τις καλλιτεχνικές ανάγκες του λαού μέχρι που το 1878, ύστερα από δωρεά του κτηματία Σωκράτη Συλλαΐδόπουλου, κατασκευάστηκε το θέατρο Απόλλων σε σχέδια του αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ. Πρόκειται για ένα μικρό αριστούργημα, με εκλεπτυσμένο στυλ, τυπικό δείγμα της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής του 19ου αιώνα.

(πηγή: Καλώς ήρθατε στο Δήμο Πύργου, Ιστορικός και περιηγητικός Οδηγός, σελ. 35)

ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΙΛΤΩΝΟΣ ΙΑΤΡΙΔΗ

Πλατεία Ανεξαρτησίας, έμπροσθεν της οποίας διέρχεται η κεντρική οδός Ερμού ... Τώρα λέγεται και Πλατεία Ιατρίδη, από την στηθείσαν εκεί προτομήν του Πλοιάρχου Β.Ν. Μίλτωνος Ιατρίδη, κυβερνήτου του πολεμικού υποβρυχίου «Παπανικολής»...

(πηγή: Αύγουστος Καπογιάννης, Οδηγός πόλεως Πύργου. Η ιστορία του τόπου, σελ. 24)

Η πλατεία «Ανεξαρτησίας» εις το κέντρο της πόλης και τα γύρω μεγάλα καφενεία «Πανελλήνιο» και «Κέντρον» των αδελφών Κούρου, πλαισιούμενα από τα σταφιδικά γραφεία στους γύρω δρόμους, αποτελούσαν το επίκεντρο της διακίνησης της σταφίδας και των δελτίων, σαν ένα είδος τοπικού χρηματιστηρίου, όπου κατά τις πρωινές κυρίως ώρες, σταφιδοπαραγωγοί, έμποροι και μεσίτες, έπαιρναν μέρος στις συναλλαγές, δημιουργώντας συνήθως ζωηρές συζητήσεις και

εμφανίζοντας με την παρουσία τους και τον «πυρετό» των συναλλαγών τους, την εμπορική ακμή και αίγλη του Πύργου της εποχής εκείνης...

(Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20^{ου} αιώνα, σελ. 42)

... είχε αναπτυχθεί και τοπική τραπεζική δραστηριότης με παλαιότερο τραπεζικό γραφείο του Ιωάννου Ψημένου, στο ισόγειο ιδιόκτητου κλασσικού κτιρίου στην οδό Λετρίνων, που συναλλάσσετο κυρίως με σταφιδοπαραγωγούς. Τους εδάνειζε κατά την σταφιδοκαλλιέργεια και κατόπιν εξοφλούσαν με την παράδοση και την πώληση του σταφιδοκάρπου τους. ...

(Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20^{ου} αιώνα, σελ. 208)

... στην οδό Κολοκοτρώνη, ήταν η παλιά κατοικία της οικογένειας του παππού μου Σπύρου Ιγγλέση, ιατρού, ... Στο ισόγειο της πατρικής οικίας είχε εγκατεστημένα, μέχρι του θανάτου του, το σταφιδικό γραφείο ο θείος μου Χρ. Ιγγλέσης, συνέταιρος πάντοτε και φίλος με τον παλαιό σταφιδέμπορο Πέτρο Τομαρόπουλο, που συνεργάζοντο με τον συνάδελφό τους και πολύ συμπαθή και ευγενικό Πυργιώτη Θεοδ. Σαραντόπουλο...

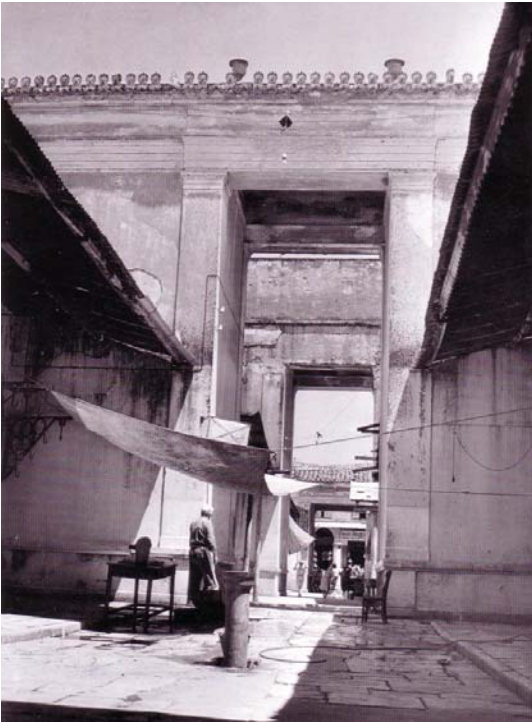
(Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20^{ου} αιώνα, σελ. 243)

Παρ' ότι στην επαρχία Ηλείας το προϊόν της σταφίδας ήταν άφθονο και η εξαγωγή της στο εξωτερικό γινόταν ασταμάτητα από το λιμάνι του Κατακόλου και από την ξηρά, οι κάτοικοι ήταν πάντα χρεωμένοι. Αντίθετα, οι σταφιδέμποροι αύξαναν τα κέρδη τους με την ελάχιστη τιμή της σταφίδας. Στην πόλη του Πύργου η τοκογλυφία οργιάζε εις βάρος των δανειζομένων. Οι πλούσιοι μεγαλέμποροι είχαν ως επάγγελμα την εξυπηρέτηση τάχα των λαϊκών στρωμάτων, ενώ στην πραγματικότητα εκμεταλλεύονταν τους πολίτες παίρνοντας από αυτούς αβάσταχτους τόκους. ... Η πείνα και η δυστυχία μάστιζαν σε μεγάλο βαθμό την Ηλεία. Οι μεγαλέμποροι έριχναν χαμηλά την τιμή της σταφίδας για να κερδοσκοπήσουν και η φθηνή πώληση του προϊόντος δυσκόλευε τους παραγωγούς να καλλιεργούν τα κτήματά τους, γιατί δεν είχαν δραχμή να πληρώσουν μεροκάματο στους αγρότες.

(Βύρων Δάβος, «Ζωή Χαρισάμενη» (Ψυχογραφία των εποχών) 1830-1930, σελ. 25-26)

ΣΤΑΥΡΟΠΑΖΑΡΟ

ΣΤΑΥΡΟΠΑΖΑΡΟΝ: Χαρακτηριστικόν σημείον και ομφαλός της πόλεως εις το σταυροδρόμι των οδών Ερμού και εις το σημείον της αρχής οδών Αυγερινού προς Ανατολάς και Καραϊσκάκη προς Δυσμάς. Το Τούρκικον παζάρι, τόπος αγοράς - πωλήσεως, απετέλεσεν τοπωνύμιον από τα πλέον γνωστά εις την πόλιν μας. Την εποχήν της μονοκαλλιέργειας της σταφίδος εις Σταυροπάζαρον εγένετο η συγκέντρωσις των εργατών γης που αφικνούντο και εκ των ορεινών περιοχών κυρίως. (πηγή: Αύγουστος Καπογιάννης, Οδηγός πόλεως Πύργου. Η ιστορία του τόπου, σελ. 19)

... παλαιότερα τις Κυριακές τα απογεύματα, ορισμένους μήνες του φθινοπώρου, της άνοιξης και ιδιαίτερα τον Αύγουστο, τον τρυγητή, παρετηρείτο συγκέντρωση πολλών εργατών γης, ειδικευμένων ιδιαίτερα στην καλλιέργεια των σταφιδαμπέλων (σκάψιμο – χαράκι – τρύγο), εντοπίων αλλά και

αρκετών από τα ορεινά χωριά, ακόμη και της Γορτυνίας, που επιδίωκαν να εύρουν εργασίαν – μεροδούλι. Είρχοντο σε επαφή με ενδιαφερόμενους σταφιδοκτηματίες και έκλειναν μαζί τους σχετικές συμφωνίες για δουλειά που άρχιζεν την επομένην. Η όλη συγκέντρωση παρουσίαζε ενδιαφέρουσα εικόνα. Οι μακρινοί εργάτες έφθαναν από τα χωριά με τα άλογά τους ή μουλάρια τους, που τα στάβλιζαν σε αρκετά χάνια της εποχής εκείνης, συνδυασμένα με πεταλωτήρια και πρόχειρους ξενώνες για τους εργάτες – πελάτες. Βαθμιαία όμως περιορίσθη σημαντικά η σταφιδοκαλλιέργεια στην περιφέρειά μας, ώστε να εκλείψει το φαινόμενο αυτό τις Κυριακές στο «Σταυροπάζαρο».

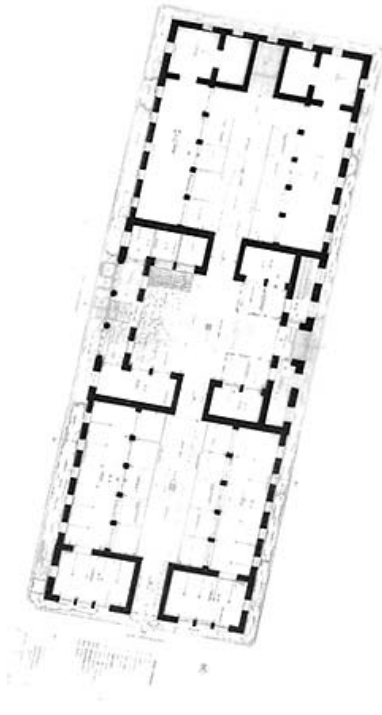
(πηγή: Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20^{ου} αιώνα, σελ. 217)

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Το υπό μετατροπή σε Αρχαιολογικό Μουσείο διατηρητέο κτήριο της Παλαιάς Αγοράς της πόλης του Πύργου καταλαμβάνει ένα οικοδομικό τετράγωνο και περικλείεται από τους δρόμους Καραϊσκάκη, Κρεσταινίτου, Μεταξά και Πετραλιά. Στις αρχές της δεκαετίας του 1890 λειτούργησε ως Δημοτική Αγορά και είναι χαρακτηριστικό δείγμα νεοκλασικής αναγέννησης με ρωμαϊκά στοιχεία και ωραίες αναλογίες. Η κατασκευή του αποδίδεται στον Ernst Ziller ή σε κάποιον από τους μαθητές του. Τα τρία μέρη του κτηρίου, ένα κεντρικό και δύο πλευρικά, διατάσσονται συμμετρικά και σε συνέχεια κατά μήκος του μακρύτερου άξονα, σχηματίζοντας αντίστοιχα αίθρια. Οι στεγασμένοι χώροι αναπτύσσονται περιμετρικά γύρω από το κεντρικό αίθριο, ενώ τα δύο πλευρικά αναπτύσσονται σε σχήμα «Π», εκατέρωθεν του κεντρικού αιθρίου. Το βορεινό αίθριο (οδός Κρεσταινίτου) και το νότιο αίθριο (οδός Πετραλιά) είχαν καταστήματα στις δυο μακριές πλευρές τους, όπως φαίνονται στην κάτοψη. Στο νότιο αίθριο βρισκόταν η κρεαταγορά, στο βόρειο η ψαραγορά και στο κεντρικό ήταν η λαχαναγορά.

(πηγή: Ιστότοπος Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,

http://www.yppo.gr/5/g5141.jsp?obj_id=20430)

Ανατολική άποψη του κτιρίου (όταν λειτουργούσε ως Δημοτική Αγορά)

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΥΡΓΟΥ «ΣΑΚΗ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑ»

Συμπληρώνω τις περιγραφές μου, για την κεντρική μας πλατεία «Δημαρχείου» όπως την ξέραμε έτι πάλαι, που έχει μετονομασθεί σε «Σάκη Καράγιωργα» του αιμνήστου διαπρεπούς Πυργίου

διανοομένου και ιδεολόγου αγωνιστή, που σχηματίζεται από συνεχή σειρά παλαιών οικημάτων
ισοϋσούς και ομοίου ρυθμού...

(Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20^{ου} αιώνα, σελ. 269)

Πλατεία Βασιλέως Κωνσταντίνου Β' ή Κεντρική Πλατεία, έμπροσθεν της οποίας διέρχεται η οδός
28^{ης} Οκτωβρίου 1940 ή Κατακόλου, προς το οποίον επίνειον της πόλεως οδηγεί... Έφερε τας
ονομασίας: Πλατεία Χατζηγιάνη. Από την αρχοντική οικίαν της παλαιάς οικογενείας του Πύργου
Χατζηγιάνη ή Μητροπούλου, η οποία μετεσκευάσθη και από 12 Φεβρουαρίου 1939, που
εγένοντο τα εγκαίνια στεγάζεται το Κατάστημα Πύργου Τραπέζης Ελλάδος. Πλατεία Λετρίνων, εκ
του περικαλλούς κτιρίου του Δήμου Λετρίνων...

(πηγή: Αύγουστος Καπογιάννης, Οδηγός πόλεως Πύργου. Η ιστορία του τόπου, σελ. 24-25)

Ο **Σάκης Καράγιωργας** γεννήθηκε το 1930 στον Πύργο. Στην ιδιαίτερη πατρίδα του έζησε σε μια ταραγμένη εποχή, τα μαθητικά του χρόνια ... με την οικονομική συνδρομή ενός θείου του το 1949, αφού τελείωσε τη Μέση Εμπορική Σχολή στον Πύργο, γράφτηκε στην Ανωτέρα Βιομηχανική Σχολή της Αθήνας και ... παράλληλα εισήχθη στην Ανωτάτη Εμπορική. ... Το 1966 τον βρήκε εκλεγμένο έκτακτο καθηγητή της Δημόσιας Οικονομίας στην Πάντειο ΑΣΠΕ...

(πηγή: ιστότοπος Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Πύργου, <http://vivliothiki-pirgou.gr>)

Ο Μπελούσης ήταν επίσης πράκτορας μεγάλων Ναυτιλιακών εταιριών, αλλοδαπών, κυρίως εμπορικών πλοίων, που φόρτωναν σταφίδα στο Κατάκολο κατά το πλείστο για τη Μεγάλη Βρετανία ... συνεργάτης του ήταν αργότερα ένα διάστημα ο νεαρός τότε Γιάννης Λάτσης, που είχε

επιδείξει ικανότητες, ώστε να εντυπωσιάσουν τον Μπελούση, που μιλούσε προφητικά μπορώ να πω για αυτόν. Μάλιστα και μετά τον θάνατο του Μπελούση, ο Λάτσης παντρεύτηκε την ανεψιά του Εριέττα Χρήστου Τσουκαλά, κόρη της αδερφής του Νίτσας, μιας εξαιρετικής οικοδέσποινας του Πύργου...

(Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20^{ου} αιώνα, σελ. 43)

ΕΠΑΡΧΕΙΟ

Ο πατέρας μου ήταν λάτρης του Επαρχείου και τακτικός επισκέπτης του. Επί δημαρχίας του φρόντισε για τη δενδροφύτευσή του περί το 1918-1920 με πεύκα, αυτά τα ίδια που υπάρχουν και σήμερα. Ως μου έλεγε δε, πολύ παλιά, επί του Επαρχείου υπήρχε οικοδομή που έμοιαζε και ονομάζετο «Πύργος». Εκεί είχε εγκατασταθεί ο Τούρκος μπέης της περιφέρειας και μετά την απελευθέρωση ο Έπαρχος της περιφέρειας, που πήρε το όνομά του το Επαρχείο, η δε μικρή τότε πολίχνη στα πέριξ του ονομάστηκε «Πύργος»...

(Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20ου αιώνα, σελ. 197)

Ο εν τω χωρίω Τσορωτά των Καλαβρύτων Γεώργιος Τσορωτάς ή Τσερνοτάς εύρεν εντός φρέατος παρά το Νεοχώρι του Πύργου (εσώζετο εκεί του Τσερνοτά το πηγάδι) ή (το αληθέστερον) παρά την θέσιν Τρούπαν της Κοκκόβης των Καλαβρύτων πληθύν αρχαίων νομισμάτων, α μεταβάς εις Κωνσταντινούπολιν έδωκε τω σουλτάνω Σελίμ τω 1512 και έλαβε ως αντιτίμημα τον τίτλον του μπέη (Τσερνοτά μπέης) και απείρους εκτάσεις γαιών πέριξ του Πύργου, ακατοίκητου τότε όντος. Εν αυταίς λοιπόν έκτισε πύργον, από του οποίου εδέσποζε των πέριξ.

(πηγή: Αύγουστος Καπογιάννης, Οδηγός πόλεως Πύργου. Η ιστορία του τόπου, σελ. 42)

ΟΜΑΔΑ: ΚΟΚΚΙΝΗ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»**

ΦΥΛΛΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

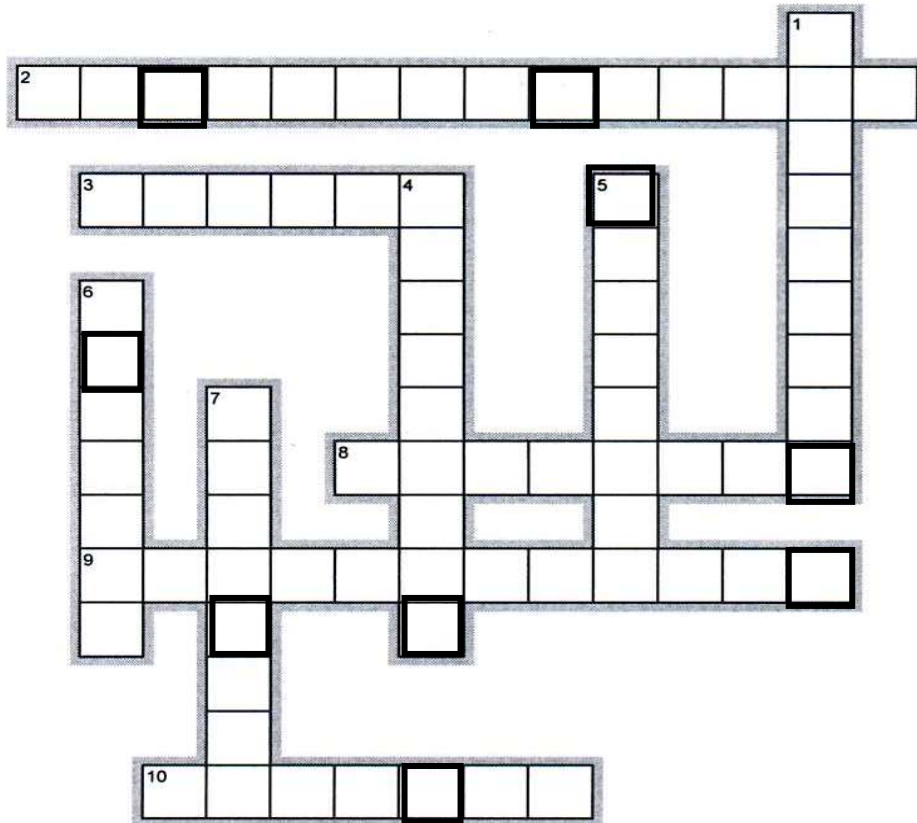
Βρες τις κρυμμένες λέξεις του **ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟΥ** που ακολουθεί. Όλες οι λέξεις είναι ονόματα των οδών της διαδρομής του περιβαλλοντικού μονοπατιού: (11 λέξεις)

Ε	Θ	Ν	Ι	Κ	Η	Σ	Α	Ν	Τ	Ι	Σ	Τ	Α	Σ	Ε	Ω	Σ
Ζ	Χ	Ρ	Ο	Λ	Ζ	Ρ	Τ	Θ	Α	Ζ	Μ	Π	Υ	Ι	Η	Χ	Υ
Κ	Ω	Μ	Χ	Ε	Σ	Υ	Φ	Ν	Κ	Ω	Λ	Π	Ψ	Μ	Κ	Ν	Λ
Α	Χ	Α	Ρ	Ι	Λ	Α	Ο	Υ	Η	Η	Μ	Η	Η	Σ	Ρ	Η	Λ
Ρ	Χ	Κ	Ω	Κ	Π	Ω	Β	Ζ	Π	Ζ	Α	Ε	Λ	Υ	Ε	Ρ	Α
Α	Τ	Ρ	Ε	Ψ	Σ	Υ	Π	Η	Ε	Δ	Β	Β	Α	Γ	Σ	Μ	Ι
Ι	Ψ	Ι	Α	Κ	Π	Χ	Ο	Ε	Τ	Τ	Χ	Ρ	Ν	Π	Τ	Σ	Δ
Σ	Π	Α	Τ	Ρ	Ω	Ν	Φ	Φ	Ρ	Φ	Ε	Φ	Τ	Η	Α	Ο	Ο
Κ	Θ	Π	Ι	Ε	Ι	Μ	Ξ	Λ	Ο	Α	Ν	Π	Ο	Λ	Ι	Ζ	Π
Α	Α	Φ	Θ	Λ	Ε	Υ	Σ	Χ	Π	Π	Ν	Τ	Υ	Σ	Ν	Β	Ο
Κ	Υ	Ο	Ξ	Θ	Ι	Ο	Γ	Ε	Ο	Φ	Υ	Σ	Ω	Ν	Ι	Κ	Υ
Η	Μ	Σ	Π	Κ	Δ	Δ	Ψ	Α	Υ	Ε	Ρ	Μ	Ο	Υ	Τ	Ξ	Λ
Γ	Ε	Υ	Μ	Ν	Φ	Λ	Ν	Χ	Λ	Ψ	Α	Ω	Ο	Ο	Η	Δ	Ο
Ε	Ψ	Ψ	Ζ	Μ	Α	Ν	Ω	Λ	Ο	Π	Ο	Υ	Λ	Ο	Υ	Π	Υ
Μ	Ο	Ν	Ι	Ε	Χ	Υ	Κ	Μ	Υ	Ι	Ο	Γ	Ο	Χ	Τ	Ξ	Μ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Λύστε το **ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ** που ακολουθεί, ώστε να προχωρήσετε στη Δραστηριότητα 3:

Οριζόντια

2. Για την αύξηση της παραγωγής στο ο Καραβασίλης έφερε την πρώτη σιγαροποιητική μηχανή το 1924
3. Η Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων (Ε.Ε.Ο.Ο.) παρήγαγε "αρίστης ποιότητας εκ παλαιού αποστάγματος"
8. Πρώτος ηλείος Ολυμπιονίκης αλλά και ... μάγειρας (Ηλείοι και μαγειρική - ΜΟΥΣΕΙΟ)
9. Για την κατασκευή του πολλοί αγριόχοιροι θανατώνονταν (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ - ΜΟΥΣΕΙΟ)
10. Ο Σάκης Καράγιωργας, του οποίου το όνομα φέρει σήμερα η κεντρική πλατεία Πύργου, ήταν καθηγητής Δημόσιας Οικονομίας στο Πανεπιστήμιο

Κάθετα

1. Τα ισόγεια πέτρινα κτίρια του συγκροτήματος "Δήμητρα" στην οδό Ζαΐμη είχαν κεραμοσκεπείς στέγες.
4. Τα αρχικά ΣΠΚ σήμαιναν: Σιδηρόδρομος Πύργου-.....
5. Τη χάριζαν σε γάμους (Διατροφή - ΜΟΥΣΕΙΟ)
6. Το τραπεζικό γραφείο του Ιωάννη ήταν στην οδό Λετρίνων.
7. Υλικό για περιδέραια (Κοσμήματα - ΜΟΥΣΕΙΟ)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μπορείτε να συμβουλευθείτε το **ΥΠΟΜΝΗΜΑ** στην τελευταία σελίδα (5), προκειμένου να περιηγηθείτε ευκολότερα στο ΜΟΥΣΕΙΟ και να βρείτε τις λέξεις με την αντίστοιχη ένδειξη

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Με τα γράμματα που θα βρείτε μέσα στα έντονα μαυρισμένα τετράγωνα του σταυρόλεξου, εφόσον λυθεί σωστά, θα σχηματίσετε το όνομα ενός αστού, σημαντικού για την πόλη του Πύργου.

7 ΚΑΘΕΤΑ	2 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	10 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	5 ΚΑΘΕΤΑ	9 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	4 ΚΑΘΕΤΑ	8 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	6 ΚΑΘΕΤΑ	2 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4

Με το όνομα που βρήκατε στη Δραστηριότητα 3 συμπληρώστε το ακόλουθο απόσπασμα από βιογραφία του «αναδόχου» της ομάδας σας. (Συμπληρώστε, επίσης, τώρα και το όνομα της ομάδας σας στο αντίστοιχο κουτάκι της πρώτης σελίδας των Φύλλων Δραστηριοτήτων)

Η άλλη αδερφή της μητέρας μου, η Όλγα, είχε παντρευτεί τον Αντώνη σταφιδέμπορο και εξαγωγέα, αργότερα δε επί μια επταετία Δήμαρχο Λετρίνων. Ο καταγόμενος από τη Ζάκυνθο, εγκατεστάθη στον Πύργο από νεαράς ηλικίας, ασχολήθηκε με την εμπορία και εξαγωγή της σταφίδας, στην αρχή ως αντιπρόσωπος μεγάλων σταφιδοεξαγωγικών οίκων της Πάτρας και ιδιαίτερα του συγγενούς του, Καραμανδάνη. Αργότερα εξελίχθη στον σπουδαιότερο σταφιδοεξαγωγέα της περιφέρειάς μας. Διατηρούσε μεγάλο γραφείο στον Πύργο, αποθήκες και σταφιδεργοστάσιο στο Κατάκολο, όπου είχε ακόμη ιδιόκτητες φορτηγίδες, δια την φόρτωση της σταφίδας στα εγγλέζικα κυρίως πλοία που δεν είχαν δυνατότητα πλευρίσματος τότε στο λιμένα. Ήταν πολύ δραστήριος, έντιμος αλλά και ριψοκίνδυνος έμπορος. Είχε κατ' επανάληψη ανέλθει στα υψηλότερα επίπεδα οικονομικής ακμής, αλλά και υφίστατο ζημιές, όταν οι συνθήκες διεξαγωγής του σταφιδεμπορίου ήταν δυσμενείς. Ήταν δεσπόζουσα φυσιογνωμία, με το υποβλητικό παρουσιαστικό του και το υπογένειό του, τον εύχαρη και αισιόδοξο πάντοτε χαρακτήρα και προκαλούσε το σεβασμό όλων όσων συναλλάσσοντο μαζί του.

Τον θυμούμαι, σαν τώρα, καθήμενο έξω εις το πεζοδρόμιο του «Κέντρου», συνήθως στη γωνία, με το ένα χέρι του ακουμπισμένο στην καρέκλα, στηρίζοντας το κεφάλι του, το άλλο στη κάθετο τσέπη του παντελονιού του και το ένα πόδι πάνω στο άλλο, παρακολουθώντας την κίνηση της αγοράς, να δέχεται την επίσκεψη των σταφιδομεσιτών, οι οποίοι τον πλησίαζαν, με σεβασμό, του έλεγαν χαμηλόφωνα «στο αυτί» τις προτάσεις τους και τους έδινε αμέσως σχετικές εντολές, πουλώντας ή αγοράζοντας διάφορα ποσά δελτίων. ...

(πηγή: Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20ου αιώνα, σελ. 41-43)

..... Αντώνιος: Ο Δήμαρχος Λετρίνων που απέθανεν εις την ψάθαν. Αφήκεν έργον, αλλά διελύθη ο ίδιος οικονομικώς και οικογενειακώς, αφοσιωθείς εις το να συνδέσει το όνομά του με τον Πύργο. Ανέλαβε δήμαρχος Λετρίνων τον Ιούνιο του 1923 ενώ ήτο ένας εκ των

καλών σταφιδεμπόρων της πόλεως. Η εφημερίς «Πατρίς» του Πύργου εις το αριθ. 6884 φύλλον της 19ης Ιουνίου 1923 γράφει τα εξής: «Ο δήμαρχος κ. Αντώνιος απεδείχθη ο ανήρ των περιστάσεων τας οποίας διέρχεται ο οικονομικώς και ηθικώς χρεωκοπημένος δήμος Λετρίνων. Δια την καθαριότητα, το υδραγωγείον, τον φωτισμόν, την περισυλλογήν των οικονομικών ερειπίων και δια τόσας άλλας δημοτικές και τοπικές ανάγκας, εργάζεται νυχθημερόν δια την ανόρθωσιν των κακώς κειμένων. Δεν διέθεσεν μόνον τον μισθόν του υπέρ του Δήμου, αλλά και δαπανά καθημερινώς εξ ιδίων δια την θεραπείαν τόσων πληγών του δήμου και της πόλεώς μας»...

(πηγή: Αύγουστος Καπογιάννης, Οδηγός πόλεως Πύργου. Η ιστορία του τόπου, σελ. 67-68)

Το αναγεννητικό έργο του ανεκόπη, με την αποτυχία του κατά τις Δημοτικές εκλογές του 1929. ... Ιδιαίτερα όμως βασικό ρόλο στην αποτυχία του έπαιξε η εμφάνιση στο προσκήνιο, ως αντιπάλου του υποψηφίου Δημάρχου, του δημοφιλούς και φιλόανθρωπου γιατρού Διον. Κορκολή. ... Υπήρξε μεγάλος φανατισμός κατά τις εκλογές εκείνες. ... Το πρωί της άλλης μέρας των εκλογών, όταν οι οπαδοί του Διονυσίου Κορκολή, σε μια μεγάλη πανηγυρική διαδήλωση, περνούσαν την κεντρική οδό Ερμού από τα Χαλικιάτικα προς την Κεντρική Πλατεία, τη στιγμή που έφθασαν στο ύψος των καφενείων, στην πλατεία τότε «Ανεξαρτησίας», αιφνιδίως σιώπησαν και σταμάτησαν τις πανηγυρικές ιαχές, όταν όλοι αντελήφθησαν τον αντίπαλό τους, να κάθεται στη συνήθη του θέση στη γωνία του καφενείου «Κέντρον» και να πίνει ήρεμος τον καφέ του, έτοιμος να αρχίσει πάλι το κύριο έργο του, του σταφιδεμπόρου. Όλοι πέρασαν εμπρός του έκπληκτοι και με κάποιο σεβασμό, ο ίδιος τους μειδιούσε και χαιρετούσε από μακριά. ...

(πηγή: Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20ου αιώνα, σελ. 44-45)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ! Ολοκληρώσατε με επιτυχία το Περιβαλλοντικό Μονοπάτι!

Τώρα, επιλέξτε κάποιο ή κάποια από τα σημεία ή τα πρόσωπα του Περιβαλλοντικού Μονοπατιού (όπως, για παράδειγμα, ο «ανάδοχος» της ομάδας σας) και παρουσιάστε τις σκέψεις σας, τα συναισθήματά σας και την εμπειρία σας στην ολομέλεια. Μπορείτε να ετοιμάσετε μια ποιητική ή εικαστική ή δραματουργική ή όποια άλλη παρουσίαση εσείς επιθυμείτε. Η διάρκειά της όμως δεν μπορεί να είναι πάνω από 5 λεπτά. Μην ξεχνάτε ότι πρέπει να είστε έτοιμοι έως τις **14:00** και να είστε όλοι στο Επαρχείο όπου θα γίνει η παρουσίαση όλων των ομάδων στην ολομέλεια.

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»**

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Σειρά προθηκών στο Μουσείο.

(Θα σας βοηθήσει για να βρείτε ευκολότερα τις 4 λέξεις του σταυρολέξου με την ένδειξη ΜΟΥΣΕΙΟ).

- 1) ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ
- 2) ΜΙΝΥΑΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ
- 3) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ
- 4) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ – Κατεργασία δέρματος
- 5) Σκεύη Διατροφής
- 6) Χάλκινα Αγγεία
- 7) Κοσμήματα
- 8) Ενδυμασία – Αντικείμενα καλλωπισμού
- 9) Η θέση της γυναίκας στην ηλειακή κοινωνία
- 10) Έλεγχος εμπορευμάτων
- 11) Ηλείοι και μαγειρική
- 12) Ηλειακός οίνος
- 13) Η τέχνη της Υφαντουργίας
- 14) Ηλειακή κεραμική
- 15) Διατροφή
- 16) Καλλωπισμός

ΛΥΣΕΙΣ-ΚΟΚΚΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Ε	Θ	Ν	Ι	Κ	Η	Σ	Α	Ν	Τ	Ι	Σ	Τ	Α	Σ	Ε	Ω	Σ
								Α			Υ						Υ
Κ								Κ			Ψ	Κ	Λ				
Α	Χ	Α	Ρ	Ι	Λ	Α	Ο	Υ	Η		Η	Ρ	Λ				
Ρ								Π			Λ	Ε	Α				
Α								Ε			Α	Σ	Ι				
Ι								Τ			Ν	Τ	Δ				
Σ	Π	Α	Τ	Ρ	Ω	Ν		Ρ			Τ	Α	Ο				
Κ								Ο			Ο	Ι	Π				
Α								Π			Υ	Ν	Ο				
Κ								Ο				Ι	Υ				
Η		Σ	Π	Κ				Υ	Ε	Ρ	Μ	Ο	Υ	Τ	Λ		
								Λ				Η	Ο				
					Μ	Α	Ν	Ω	Λ	Ο	Π	Ο	Υ	Λ	Ο	Υ	Υ
								Υ									

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

										¹ Δ																																					
² Κ		Α		Π		Ν		Ε		Ρ		Γ		Ο		Σ		Τ		Α		Σ		Ι		Ο																					
																				Ρ																											
³ Κ			Ο			Ν			Ι			Α			⁴ Κ												⁵ Λ																				
																				Α												Ε															
⁶ Ψ												Α												Κ												Χ											
Η												Τ												Α												Τ											
Μ												Κ												Ν												Ε											
Ε												Λ												Δ												Σ											
Ν												Λ																																			
⁹ Ο		Δ		Ο		Ν		Τ		Ο		Φ		Ρ		Α		Κ		Τ		Ο																									
Υ				Μ												Υ																															
										Α																																					
										Ζ																																					
¹⁰ Π		Α		Ν		Τ		Ε		Ι		Ο																																			

Μ Π Ε Λ Ο Υ Σ Η Σ

ΟΜΑΔΑ: ΜΠΛΕ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»**

ΦΥΛΛΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

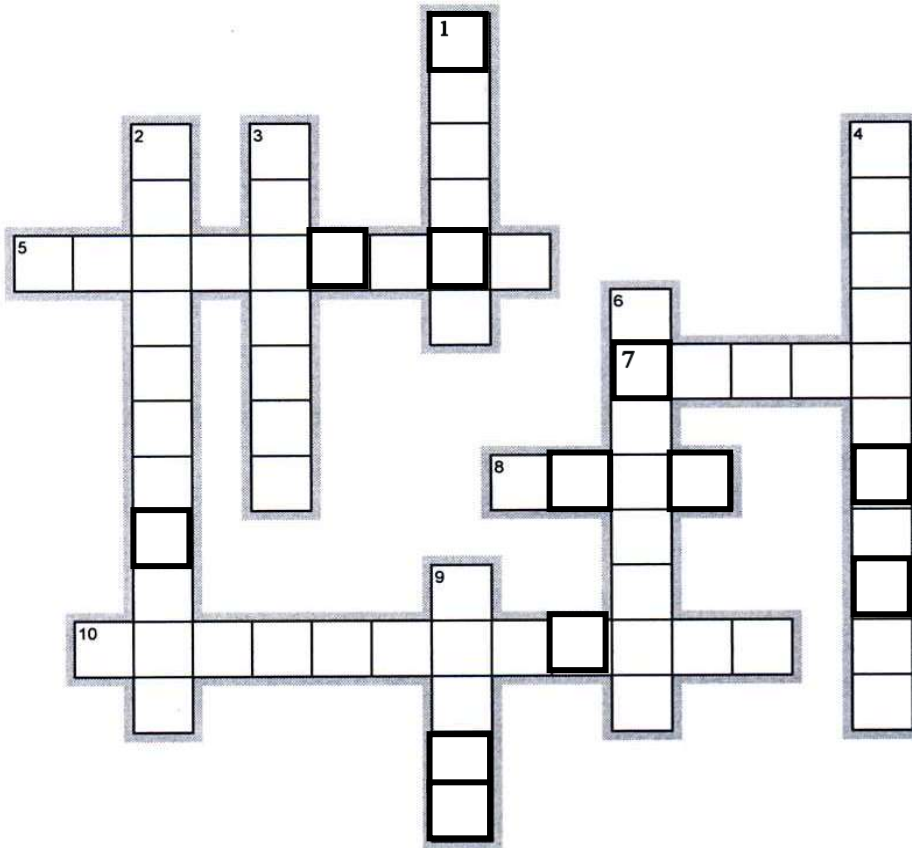
Βρες τις κρυμμένες λέξεις στο **ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ** που ακολουθεί. Όλες οι λέξεις είναι ονόματα των οδών της διαδρομής του περιβαλλοντικού μονοπατιού. (11 λέξεις)

Ε	Θ	Ν	Ι	Κ	Η	Σ	Α	Ν	Τ	Ι	Σ	Τ	Α	Σ	Ε	Ω	Σ
Ζ	Χ	Ρ	Ο	Λ	Ζ	Ρ	Τ	Θ	Α	Ζ	Μ	Π	Υ	Ι	Η	Χ	Υ
Κ	Ω	Μ	Χ	Ε	Σ	Υ	Φ	Ν	Κ	Ω	Λ	Π	Ψ	Μ	Κ	Ν	Λ
Α	Χ	Α	Ρ	Ι	Λ	Α	Ο	Υ	Η	Η	Μ	Η	Η	Σ	Ρ	Η	Λ
Ρ	Χ	Κ	Ω	Κ	Π	Ω	Β	Ζ	Π	Ζ	Α	Ε	Λ	Υ	Ε	Ρ	Α
Α	Τ	Ρ	Ε	Ψ	Σ	Υ	Π	Η	Ε	Δ	Β	Β	Α	Γ	Σ	Μ	Ι
Ι	Ψ	Ι	Α	Κ	Π	Χ	Ο	Ε	Τ	Τ	Χ	Ρ	Ν	Π	Τ	Σ	Δ
Σ	Π	Α	Τ	Ρ	Ω	Ν	Φ	Φ	Ρ	Φ	Ε	Φ	Τ	Η	Α	Ο	Ο
Κ	Θ	Π	Ι	Ε	Ι	Μ	Ξ	Λ	Ο	Α	Ν	Π	Ο	Λ	Ι	Ζ	Π
Α	Α	Φ	Θ	Λ	Ε	Υ	Σ	Χ	Π	Π	Ν	Τ	Υ	Σ	Ν	Β	Ο
Κ	Υ	Ο	Ξ	Θ	Ι	Ο	Γ	Ε	Ο	Φ	Υ	Σ	Ω	Ν	Ι	Κ	Υ
Η	Μ	Σ	Π	Κ	Δ	Δ	Ψ	Α	Υ	Ε	Ρ	Μ	Ο	Υ	Τ	Ξ	Λ
Γ	Ε	Υ	Μ	Ν	Φ	Λ	Ν	Χ	Λ	Ψ	Α	Ω	Ο	Ο	Η	Δ	Ο
Ε	Ψ	Ψ	Ζ	Μ	Α	Ν	Ω	Λ	Ο	Π	Ο	Υ	Λ	Ο	Υ	Π	Υ
Μ	Ο	Ν	Ι	Ε	Χ	Υ	Κ	Μ	Υ	Ι	Ο	Γ	Ο	Χ	Τ	Ξ	Μ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2:

Λύστε το **ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ** που ακολουθεί, ώστε να προχωρήσετε στη Δραστηριότητα 3:

Οριζόντια

5. Αυτό το σχήμα αφορέα είναι πολύ κοινό στην Ηλεία-Αχαΐα (ΜΙΝΥΑΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ - ΜΟΥΣΕΙΟ)
7. Η Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων (Ε.Ε.Ο.Ο.) παρήγαγε διάφορα (ηδύποτα)
8. Ο καρπός αυτός ανήκει στις διατροφικές συνήθειες των Μυκηναίων (Χάλκινα Αγγεία - ΜΟΥΣΕΙΟ)
10. Η πλατεία Ιατρίδη στη συμβολή των οδών Κολοκοτρώνη και Γερμανού ονομαζόταν παλαιότερα πλατεία

Κάθετα

1. Τα αρχικά ΣΠΚ σημαίνουν: Σιδηρόδρομος -Κατακόλου
2. Η κεντρική πλατεία ονομαζόταν και πλατεία από την οικία παλαιάς οικογένειας του Πύργου, όπου σήμερα στεγάζεται το κατάστημα της Τράπεζας της Ελλάδος
3. Εκτός από την καπνοβιομηχανία ο Καραβασίλης ίδρυσε και την "..... Καραβασίλη"
4. Ο "Δήμητρα-Αλφειός" της Εταιρείας "Πάσχου-Μελενίκου" βρίσκεται στη συμβολή των οδών Ζαΐμη και Εθν.Αντιστάσεως
6. Σφραγίδες προϊόντων (Έλεγχος εμπορευμάτων - ΜΟΥΣΕΙΟ)
9. Έτσι το φτυάρι στη ρωμαϊκή εποχή (Ηλειακή κεραμική - ΜΟΥΣΕΙΟ)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μπορείτε να συμβουλευθείτε το **ΥΠΟΜΝΗΜΑ** στην τελευταία σελίδα (4), προκειμένου να περιηγηθείτε ευκολότερα στο ΜΟΥΣΕΙΟ και να βρείτε τις λέξεις με την αντίστοιχη ένδειξη

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Με τα γράμματα που θα βρείτε μέσα στα έντονα μαυρισμένα τετράγωνα του σταυρόλεξου, εφόσον λυθεί σωστά, θα σχηματίσετε το όνομα ενός αστού, σημαντικού για την πόλη του Πύργου:

4 ΚΑΘΕΤΑ	2 ΚΑΘΕΤΑ	9 ΚΑΘΕΤΑ	5 ΟΡΙΖ.	7 ΟΡΙΖ.	8 ΟΡΙΖ.	1 ΚΑΘΕΤΑ	5 ΟΡΙΖ.	8 ΟΡΙΖ.	4 ΚΑΘΕΤΑ	9 ΚΑΘΕΤΑ	10 ΟΡΙΖ.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4

Με το όνομα που βρήκατε στη Δραστηριότητα 3 συμπληρώστε τα ακόλουθα αποσπάσματα από βιογραφικά του «αναδόχου» της ομάδας σας (συμπληρώστε, επίσης, τώρα και το όνομα της ομάδας σας στο αντίστοιχο κουτάκι της πρώτης σελίδας των Φύλλων Δραστηριοτήτων.)

...σταματώ στον χώρο του «..... Δημοτικού Νοσοκομείου» και μνημονεύω ευγνωμόνως ως άνθρωπος και Πύργιος τον ιδρυτή του Αθανάσιο και τη μεγάλη του προσφορά και χειρονομία του προς την πόλη μας, που δεν ήταν γενέτειρά του. Προερχόμενος από την Πύλο, περί τα τέλη του προηγούμενου ή κατά τις αρχές του τωρινού αιώνα, ασχοληθείς με το σταφιδεμπόριο ως εξαγωγέας κυρίως και το ξυλεμπόριο ως εισαγωγέας, μαζί με τον αδερφό του Διονύσιο, πατέρα της αιμνήστου Τασίας Ιω. Μπιρμπίλη. Μετά τον θάνατό του, η σημαντική περιουσία του περιήλθεν, σύμφωνα με τη διαθήκη του, στον Δήμο για το Νοσοκομείο κυρίως και ένα μέρος στον ανεψιόν του Ιωάννην

(πηγή: Νάκης Αυγερινός, Μνήμες από το παρελθόν, Ο Πύργος του 20ου αιώνα, σελ. 284-285)

Ο Αθανάσιος έδρασε στην περιοχή στο β' μισό του 19ου αιώνα ως σταφιδέμπορας. Στον Πύργο γνώρισε και νυμφεύτηκε την κόρη του πλούσιου Ιωάννη Κανδηλιέρη. Ο τελευταίος απεβίωσε το 1883 και κληροδότησε στην κόρη και το γαμπρό του μεγάλη περιουσία. Ένα χρόνο αργότερα ο κάλεσε στον Πύργο τον Ερνέστο Τσίλλερ, πασίγνωστο σήμερα αρχιτέκτονα για τα νεοκλασικά του έργα ανά την Ελλάδα και τον Πύργο, και του ανέθεσε το σχεδιασμό του πρώτου μεγάλου για τα τότε δεδομένα νοσοκομείου της περιοχής. Ο θεμέλιος λίθος του νέου νοσοκομείου μιας πόλης με σοβαρά υγειονομικά προβλήματα, μπήκε εν μέσω πανηγυρισμών στις 28 Φεβρουαρίου του 1888. Ο Αθανάσιος διέθεσε όλα τα χρήματά του στην ανέγερση του Νοσοκομείου και λίγο αργότερα επτώχευσε.

(πηγή: ιστότοπος <http://www.edoilida.com>)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ! Ολοκληρώσατε με επιτυχία το Περιβαλλοντικό Μονοπάτι!

Τώρα, επιλέξτε κάποιο ή κάποια από τα σημεία ή τα πρόσωπα του Περιβαλλοντικού Μονοπατιού (όπως, για παράδειγμα, τον «ανάδοχο» της ομάδας σας) και παρουσιάστε τις σκέψεις σας, τα συναισθήματά σας και την εμπειρία σας στην ολομέλεια. Μπορείτε να ετοιμάσετε μια ποιητική ή εικαστική ή δραματουργική ή όποια άλλη παρουσίαση εσείς επιθυμείτε. Η διάρκειά της όμως δεν μπορεί να είναι πάνω από 5 λεπτά. Μην ξεχνάτε ότι πρέπει να είστε έτοιμοι έως τις **14:00** και να είστε όλοι στο Επαρχείο όπου θα γίνει η παρουσίαση όλων των ομάδων στην ολομέλεια.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Σειρά προθηκών στο Μουσείο.

(Θα σας βοηθήσει για να βρείτε ευκολότερα τις 4 λέξεις του σταυρολέξου με την ένδειξη ΜΟΥΣΕΙΟ).

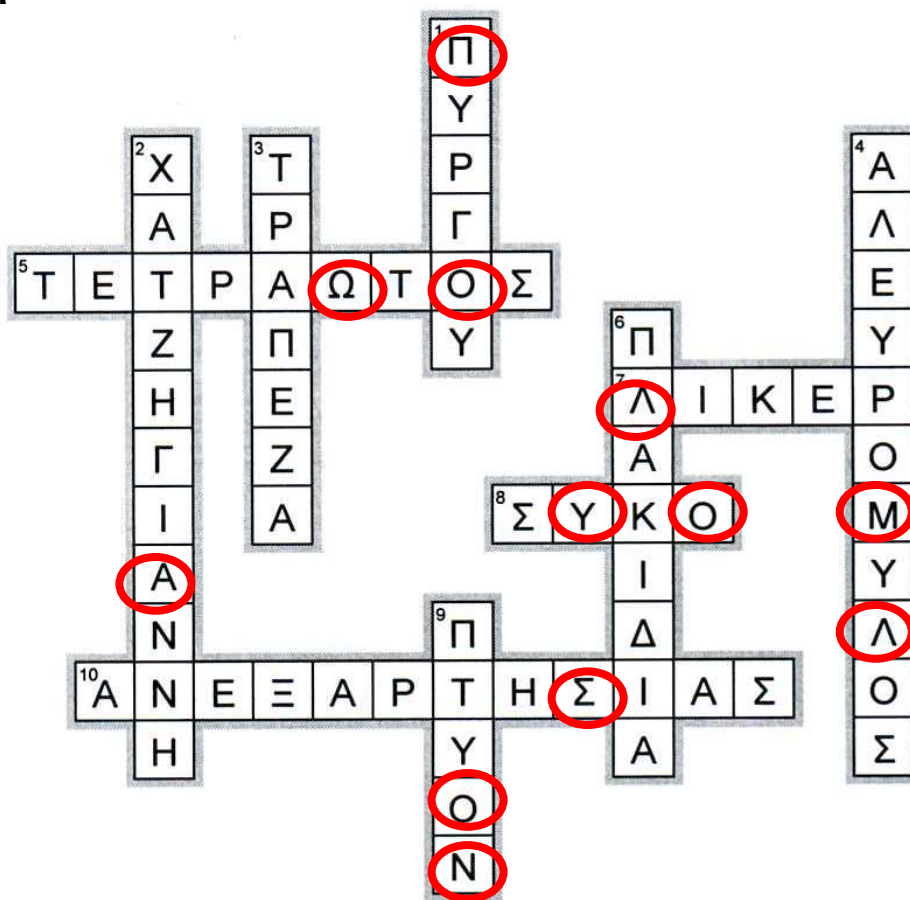
- 1) ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ
- 2) ΜΙΝΥΑΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ
- 3) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ
- 4) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ – Κατεργασία δέρματος
- 5) Σκεύη Διατροφής
- 6) Χάλκινα Αγγεία
- 7) Κοσμήματα
- 8) Ενδυμασία – Αντικείμενα καλλωπισμού
- 9) Η θέση της γυναίκας στην ηλειακή κοινωνία
- 10) Έλεγχος εμπορευμάτων
- 11) Ηλείοι και μαγειρική
- 12) Ηλειακός οίνος
- 13) Η τέχνη της Υφαντουργίας
- 14) Ηλειακή κεραμική
- 15) Διατροφή
- 16) Καλλωπισμός

ΛΥΣΕΙΣ –ΜΠΛΕ ΟΜΑΔΑ

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Ε	Θ	Ν	Ι	Κ	Η	Σ	Α	Ν	Τ	Ι	Σ	Τ	Α	Σ	Ε	Ω	Σ	
									Α				Υ				Υ	
Κ									Κ				Ψ	Κ			Λ	
Α	Χ	Α	Ρ	Ι	Λ	Α	Ο	Υ	Η				Η	Ρ			Λ	
Ρ									Π				Λ	Ε			Α	
Α									Ε				Α	Σ			Ι	
Ι									Τ				Ν	Τ			Δ	
Σ	Π	Α	Τ	Ρ	Ω	Ν			Ρ				Τ	Α			Ο	
Κ									Ο				Ο	Ι			Π	
Α									Π				Υ	Ν			Ο	
Κ									Ο					Ι			Υ	
Η		Σ	Π	Κ					Υ	Ε	Ρ	Μ	Ο	Υ	Τ		Λ	
									Λ							Η	Ο	
							Μ	Α	Ν	Ω	Λ	Ο	Π	Ο	Υ	Λ	Ο	Υ
																		Υ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

Μ Α Ν Ω Λ Ο Π Ο Υ Λ Ο Σ

ΟΜΑΔΑ: ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»**

ΦΥΛΛΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

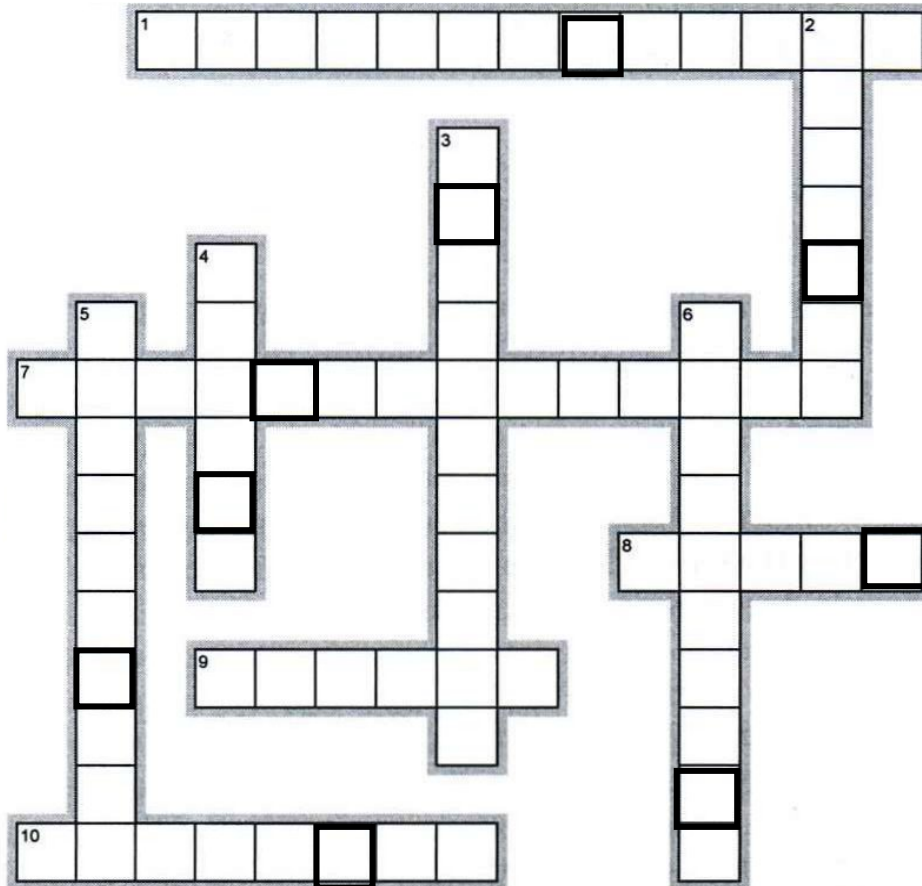
Βρες τις κρυμμένες λέξεις του **ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟΥ** που ακολουθεί. Όλες οι λέξεις είναι ονόματα των οδών της διαδρομής του περιβαλλοντικού μονοπατιού. (11 λέξεις)

Ε	Θ	Ν	Ι	Κ	Η	Σ	Α	Ν	Τ	Ι	Σ	Τ	Α	Σ	Ε	Ω	Σ
Ζ	Χ	Ρ	Ο	Λ	Ζ	Ρ	Τ	Θ	Α	Ζ	Μ	Π	Υ	Ι	Η	Χ	Υ
Κ	Ω	Μ	Χ	Ε	Σ	Υ	Φ	Ν	Κ	Ω	Λ	Π	Ψ	Μ	Κ	Ν	Λ
Α	Χ	Α	Ρ	Ι	Λ	Α	Ο	Υ	Η	Η	Μ	Η	Η	Σ	Ρ	Η	Λ
Ρ	Χ	Κ	Ω	Κ	Π	Ω	Β	Ζ	Π	Ζ	Α	Ε	Λ	Υ	Ε	Ρ	Α
Α	Τ	Ρ	Ξ	Ψ	Σ	Υ	Π	Η	Ε	Δ	Β	Β	Α	Γ	Σ	Μ	Ι
Ι	Ψ	Ι	Α	Κ	Π	Χ	Ο	Ε	Τ	Τ	Χ	Ρ	Ν	Π	Τ	Σ	Δ
Σ	Π	Α	Τ	Ρ	Ω	Ν	Φ	Φ	Ρ	Φ	Ε	Φ	Τ	Η	Α	Ο	Ο
Κ	Θ	Π	Ι	Ξ	Ι	Μ	Ξ	Λ	Ο	Α	Ν	Π	Ο	Λ	Ι	Ζ	Π
Α	Α	Φ	Θ	Λ	Ε	Υ	Σ	Χ	Π	Π	Ν	Τ	Υ	Σ	Ν	Β	Ο
Κ	Υ	Ο	Ξ	Θ	Ι	Ο	Γ	Ε	Ο	Φ	Υ	Σ	Ω	Ν	Ι	Κ	Υ
Η	Μ	Σ	Π	Κ	Δ	Δ	Ψ	Α	Υ	Ε	Ρ	Μ	Ο	Υ	Τ	Ξ	Λ
Γ	Ε	Υ	Μ	Ν	Φ	Λ	Ν	Χ	Λ	Ψ	Α	Ω	Ο	Ο	Η	Δ	Ο
Ε	Ψ	Ψ	Ζ	Μ	Α	Ν	Ω	Λ	Ο	Π	Ο	Υ	Λ	Ο	Υ	Π	Υ
Μ	Ο	Ν	Ι	Ε	Χ	Υ	Κ	Μ	Υ	Ι	Ο	Γ	Ο	Χ	Τ	Ξ	Μ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Λύστε το **ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ** που ακολουθεί, ώστε να προχωρήσετε στη Δραστηριότητα 3:

Οριζόντια

1. Τα ισόγεια πέτρινα κτίρια του συγκροτήματος "Δήμητρα" στην οδό Ζαΐμη είχαν δίρριχτες στέγες
7. Για την αύξηση της παραγωγής στο καπνεργοστάσιο ο Καραβασίλης έφερε την πρώτη μηχανή το 1924
8. Με αυτό τρυπάγανε τα δέρματα ζώων (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ - Κατεργασία δέρματος-ΜΟΥΣΕΙΟ)
9. Όχι μόνο για προσανατολισμό αλλά και για... φύλαξη κοσμημάτων (Καλλωπισμός - ΜΟΥΣΕΙΟ)
10. Κατά την παράδοση, στο λόφο του Επαρχείου υπήρχε ο Πύργος του Μπέη από τον οποίο πήρε το όνομά της η πόλη

Κάθετα

2. Στην οδό Κολοκοτρώνη ήταν εγκατεστημένο το σταφιδικό γραφείο του Χρ., συνταίρου του σταφιδεμπόρου Πέτρου Τομαρόπουλου
3. Μικηναϊκό ... τσιμπιδάκι (Ενδυμασία - Αντικείμενα καλλωπισμού - ΜΟΥΣΕΙΟ)
4. Η πρωινή διαδρομή του ΣΠΚ (10.00-13.00) είχε ονομασθεί ως "τραίνο της"
5. Χλευαστικό παρατσούκλι των Ηλείων (Ηλειακός οίνος - ΜΟΥΣΕΙΟ)
6. Η Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων (Ε.Ε.Ο.Ο.) παρήγαγε και για την ποιοποίηση, αλλά και για φωτισμό και θέρμανση με καινοτομία που εισήγαγε η Εταιρεία

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μπορείτε να συμβουλευθείτε το **ΥΠΟΜΝΗΜΑ** στην τελευταία σελίδα (4), προκειμένου να περιηγηθείτε ευκολότερα στο ΜΟΥΣΕΙΟ και να βρείτε τις λέξεις με την αντίστοιχη ένδειξη

«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Με τα γράμματα που θα βρείτε μέσα στα έντονα μαυρισμένα τετράγωνα του σταυρόλεξου, εφόσον λυθεί σωστά, θα σχηματίσετε το όνομα ενός αστού, σημαντικού για την πόλη του Πύργου.

6 ΚΑΘΕΤΑ	2 ΚΑΘΕΤΑ	3 ΚΑΘΕΤΑ	1 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	10 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	5 ΚΑΘΕΤΑ	7 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	4 ΚΑΘΕΤΑ	8 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4

Με το όνομα που βρήκατε στη Δραστηριότητα 3 συμπληρώστε το ακόλουθο απόσπασμα από το βιογραφικό του «αναδόχου» της ομάδας σας (συμπληρώστε τώρα και το όνομα της ομάδας σας στο αντίστοιχο κουτάκι της πρώτης σελίδας των Φύλλων Δραστηριοτήτων.)

Το Κτήμαβρίσκεται στη Δυτική Πελοπόννησο, στο Κορακοχώρι, κοντά στο Κατάκολο (2 χλμ), τον Πύργο (12 χλμ) και την Αρχαία Ολυμπία (32 χλμ).

Πρόκειται για ένα παλιό, μεγάλο αγρόκτημα, με ιστορία 140 χρόνων στην παραγωγή οίνου, ελαιολάδου και παλαιότερα Κορινθιακής σταφίδας. Ανήκει στην οικογένεια, με ρίζες από την Ήπειρο και την Πελοπόννησο, μια οικογένεια με ποικίλα ενδιαφέροντα αλλά και ιδιαίτερη αγάπη για τη γη.

Η ίδρυση του κτήματος ανάγεται στο έτος 1864, όταν ο Θεόδωρος, κοσμοπολίτης και ιδιαίτερα ικανός επιχειρηματίας με δράση στη Βόρεια Ιταλία και κυρίως στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, αγόρασε από παραχώρηση εθνικών γαιών τις εκτάσεις που στη συνέχεια αποτέλεσαν το Κτήμα Ακολουθεί, λίγα χρόνια αργότερα, η εγκατάσταση του πρώτου αμπελώνα με μοσχεύματα της ποικιλίας «Ρεφόσκο» που εισάγονται από την βόρεια Ιταλία (Friuli). Στα τέλη του 19ου αιώνα, το κρασί του κτήματος γίνεται αντικείμενο εξαγωγής στην Ευρώπη. Καϊκία της εποχής αράζουν από καιρό σε καιρό στο μικρό όρμο του κτήματος για να φορτώσουν τα γεμάτα με κόκκινο μπρούσκο κρασί δρύινα βαρέλια, με προορισμό το λιμάνι της Τεργέστης. Παράλληλα, ο αμπελώνας του κτήματος, που γρήγορα θα γίνει ονομαστός στην Ηλεία, τροφοδοτεί για πολλές δεκαετίες τη γύρω ευρύτερη περιοχή με μοσχεύματα της ποικιλίας Refosco ή «.....», όπως αυτή θα γίνει τοπικά γνωστή.

Το 1930 ο Λεωνίδας κατασκευάζει μέσα στο κτήμα ένα σύγχρονο για την εποχή του οινοποιείο, με υπόγειες δεξαμενές 300 t περίπου, το οποίο θα παραμείνει σε λειτουργία μέχρι το έτος 1960.

Από το 1987, με την 3η και 4η γενιά της οικογένειας αρχίζει μια νέα, συστηματική προσπάθεια για την αναβίωση της οινοπαραγωγικής δραστηριότητας του κτήματος με παραγωγή τυποποιημένων κρασιών. Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας ανασυγκροτούνται, εκσυγχρονίζονται και επεκτείνονται οι παλιές εγκαταστάσεις του οινοποιείου και ανανεώνονται οι αμπελώνες με νέες φυτεύσεις, ενώ το Κτήμα από το 1992 παίρνει τη μορφή μιας οικογενειακής ανώνυμης εταιρείας.

(πηγή: ιστότοπος www.merkouri.gr)

«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ! Ολοκληρώσατε με επιτυχία το Περιβαλλοντικό Μονοπάτι!

Τώρα, επιλέξτε κάποιο ή κάποια από τα σημεία ή τα πρόσωπα του Περιβαλλοντικού Μονοπατιού (όπως, για παράδειγμα, ο «ανάδοχος» της ομάδας σας) και παρουσιάστε τις σκέψεις σας, τα συναισθήματά σας και την εμπειρία σας στην ολομέλεια. Μπορείτε να ετοιμάσετε μια ποιητική ή εικαστική ή δραματουργική ή όποια άλλη παρουσίαση εσείς επιθυμείτε. Η διάρκειά της όμως δεν μπορεί να είναι πάνω από 5 λεπτά. Μην ξεχνάτε ότι πρέπει να είστε έτοιμοι έως τις **14:00** και να είστε όλοι στο Επαρχείο όπου θα γίνει η παρουσίαση όλων των ομάδων στην ολομέλεια.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Σειρά προθηκών στο Μουσείο.

(Θα σας βοηθήσει για να βρείτε ευκολότερα τις 4 λέξεις του σταυρολέξου με την ένδειξη ΜΟΥΣΕΙΟ).

- 1) ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ
- 2) ΜΙΝΥΑΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ
- 3) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ
- 4) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ – Κατεργασία δέρματος
- 5) Σκεύη Διατροφής
- 6) Χάλκινα Αγγεία
- 7) Κοσμήματα
- 8) Ενδυμασία – Αντικείμενα καλλωπισμού
- 9) Η θέση της γυναίκας στην ηλειακή κοινωνία
- 10) Έλεγχος εμπορευμάτων
- 11) Ηλείοι και μαγειρική
- 12) Ηλειακός οίνος
- 13) Η τέχνη της Υφαντουργίας
- 14) Ηλειακή κεραμική
- 15) Διατροφή
- 16) Καλλωπισμός

ΟΜΑΔΑ: ΠΡΑΣΙΝΗ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»**

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

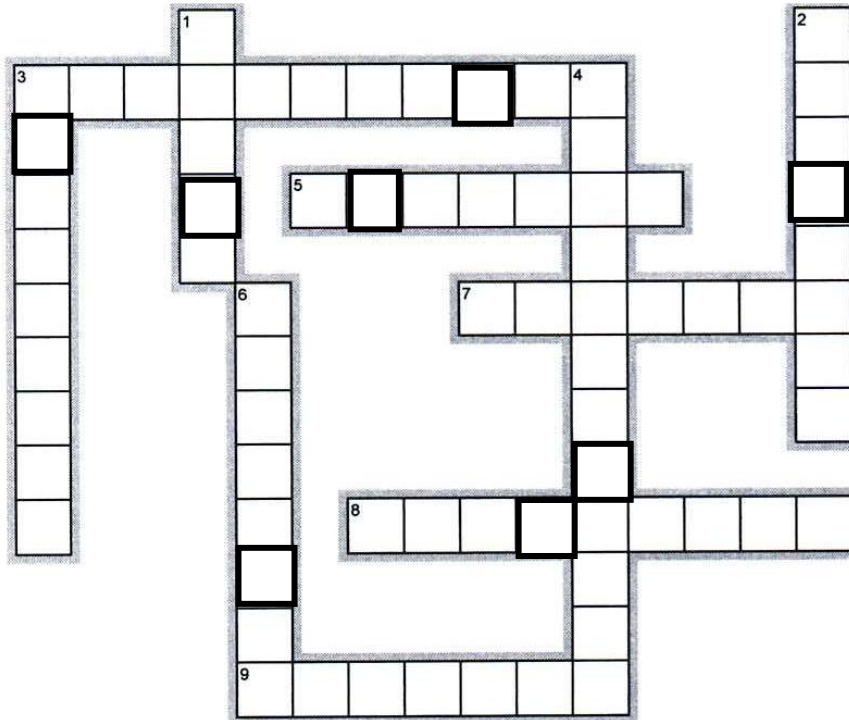
Βρες τις κρυμμένες λέξεις στο **ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ** που ακολουθεί. Όλες οι λέξεις είναι ονόματα των οδών της διαδρομής του περιβαλλοντικού μονοπατιού. (11 λέξεις)

Ε	Θ	Ν	Ι	Κ	Η	Σ	Α	Ν	Τ	Ι	Σ	Τ	Α	Σ	Ε	Ω	Σ
Ζ	Χ	Ρ	Ο	Λ	Ζ	Ρ	Τ	Θ	Α	Ζ	Μ	Π	Υ	Ι	Η	Χ	Υ
Κ	Ω	Μ	Χ	Ε	Σ	Υ	Φ	Ν	Κ	Ω	Λ	Π	Ψ	Μ	Κ	Ν	Λ
Α	Χ	Α	Ρ	Ι	Λ	Α	Ο	Υ	Η	Η	Μ	Η	Η	Σ	Ρ	Η	Λ
Ρ	Χ	Κ	Ω	Κ	Π	Ω	Β	Ζ	Π	Ζ	Α	Ε	Λ	Υ	Ε	Ρ	Α
Α	Τ	Ρ	Ξ	Ψ	Σ	Υ	Π	Η	Ε	Δ	Β	Β	Α	Γ	Σ	Μ	Ι
Ι	Ψ	Ι	Α	Κ	Π	Χ	Ο	Ε	Τ	Τ	Χ	Ρ	Ν	Π	Τ	Σ	Δ
Σ	Π	Α	Τ	Ρ	Ω	Ν	Φ	Φ	Ρ	Φ	Ε	Φ	Τ	Η	Α	Ο	Ο
Κ	Θ	Π	Ι	Ξ	Ι	Μ	Ξ	Λ	Ο	Α	Ν	Π	Ο	Λ	Ι	Ζ	Π
Α	Α	Φ	Θ	Λ	Ε	Υ	Σ	Χ	Π	Π	Ν	Τ	Υ	Σ	Ν	Β	Ο
Κ	Υ	Ο	Ξ	Θ	Ι	Ο	Γ	Ε	Ο	Φ	Υ	Σ	Ω	Ν	Ι	Κ	Υ
Η	Μ	Σ	Π	Κ	Δ	Δ	Ψ	Α	Υ	Ε	Ρ	Μ	Ο	Υ	Τ	Ξ	Λ
Γ	Ε	Υ	Μ	Ν	Φ	Λ	Ν	Χ	Λ	Ψ	Α	Ω	Ο	Ο	Η	Δ	Ο
Ε	Ψ	Ψ	Ζ	Μ	Α	Ν	Ω	Λ	Ο	Π	Ο	Υ	Λ	Ο	Υ	Π	Υ
Μ	Ο	Ν	Ι	Ε	Χ	Υ	Κ	Μ	Υ	Ι	Ο	Γ	Ο	Χ	Τ	Ξ	Μ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Λύστε το **ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ** που ακολουθεί, ώστε να προχωρήσετε στη Δραστηριότητα 3:

Οριζόντια

3. Εκτός από την καπνοβιομηχανία ο ίδρυσε και την "Τράπεζα Καραβασίλη"
5. Η πλατεία στη συμβολή των οδών Κολοκοτρώνη και Γερμανού ονομαζόταν παλαιότερα πλατεία Ανεξαρτησίας
7. Η Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων (Ε.Ε.Ο.Ο.) παρήγαγε "εκ φυσικού μοσχάτου οίνου"
8. Χρησιμοποιούνταν και ως ποτήρι (ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ- ΜΟΥΣΕΙΟ)
9. Υφαντικά ... βάρη (Η τέχνη της Υφαντουργίας- ΜΟΥΣΕΙΟ)

Κάθετα

1. Το σημερινό Δημοτικό Μέγαρο της κεντρικής πλατείας του Πύργου ήταν δωρεά του Ιωάννη Σ.
2. Συνηθισμένο εύρημα παιδικών ... τάφων (Σκευή Διατροφής- ΜΟΥΣΕΙΟ)
3. Χρησίμευε στο γυναικείο καλλωπισμό (Η θέση της γυναίκας στην ηλειακή κοινωνία - ΜΟΥΣΕΙΟ)
4. Τα αρχικά ΣΠΚ σήμαιναν: Πύργου-Κατακόλου
6. Το παράρτημα της αλευροβιομηχανίας "Δήμητρα-Αλφειός" της Εταιρείας "Πάσχου-Μελενίκου" στην οδό Υψηλάντου, παρήγαγε

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μπορείτε να συμβουλευθείτε το **ΥΠΟΜΝΗΜΑ** στην τελευταία σελίδα (5), προκειμένου να περιηγηθείτε ευκολότερα στο ΜΟΥΣΕΙΟ και να βρείτε τις λέξεις με την αντίστοιχη ένδειξη

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ
«Η ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ»

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Με τα γράμματα που θα βρείτε μέσα στα έντονα μαυρισμένα τετράγωνα του σταυρόλεξου, εφόσον λυθεί σωστά, θα σχηματίσετε το όνομα ενός αστού, σημαντικού για την πόλη του Πύργου.

8	2	4	6	3	5	3	1
ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	ΚΑΘΕΤΑ	ΚΑΘΕΤΑ	ΚΑΘΕΤΑ	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ	ΚΑΘΕΤΑ	ΚΑΘΕΤΑ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4

Με το όνομα που βρήκατε στη δραστηριότητα 3 συμπληρώστε τα ακόλουθα αποσπάσματα από βιογραφικά του «αναδόχου» της ομάδας σας (συμπληρώστε τώρα και το όνομα της ομάδας σας στο αντίστοιχο κουτάκι της πρώτης σελίδας των Φύλλων Δραστηριοτήτων.)

Ο Επαμεινώνδας γεννήθηκε στο Γαλάτσι της Ρουμανίας το 1874. Ο πατέρας του μετοίκησε στην Αθήνα το 1879. Ο Επαμεινώνδας πήγε σχολείο στην Αθήνα και φοίτησε στο Λύκειο Σιμπούλου και στο Γυμνάσιο Νεαπόλεως. Σπούδασε στη Νομική Σχολή του Εθνικού Πανεπιστημίου, ενώ δούλεψε υπάλληλος στην Τράπεζα της Βιομηχανικής Πίστεως της Ελλάδας. Μαζί με τον Νικόλαο Κανελλόπουλο ίδρυσε το Σαπωνοποιείο και Ελαιουργείο Ελευσίνας. Το 1898 ίδρυσε την Οινοποιητική και Οινοπνευματική Εταιρία Ε. και Σια και οχτώ χρόνια αργότερα την Ελληνική Εταιρία Οίνων και Οινοπνευμάτων ΑΕ. Τα επόμενα χρόνια επεξέτεινε τις δραστηριότητες του και σε άλλους τομείς: ίδρυσε τις επιχειρήσεις ΑΕ Ψυγεία Θεσσαλονίκης και ΑΕ Ψυγεία Πειραιώς, την Οικοδομική Εταιρία Θεσσαλονίκης (1919), που έχτισε το συνοικισμό στη Θεσσαλονίκη, ο οποίος προς τιμή του πήρε το όνομά του, την Τράπεζα Βιομηχανίας (1929), ίδρυσε την ΑΕ Γεωργική Εταιρία Λεσίνι που προχώρησε στην αποξήρανση του έλους Λεσίνι στον Αστακό, έγινε μέτοχος των ασφαλιστικών εταιρειών Ζωή και Πυρ και για πολλά χρόνια ήταν πρόεδρος του Δ.Σ. του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών, στην ίδρυση του οποίου είχε πρωτοστατήσει. Συνέβαλε στη δημιουργία προσφυγικών συνοικισμών στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη ως πρόεδρος του Ταμείου Περιθάλψεως Προσφύγων. Το 1943 έγινε καθηγητής της Ανωτέρας Σχολής Βιομηχανικών Σπουδών (σήμερα Πανεπιστήμιο Πειραιώς). Ήταν ο πρώτος υπουργός του νεοσυσταθέντος Υπουργείου του Επισιτισμού.
(πηγή:ιστότοπος <http://el.wikipedia.org>)

Βιομήχανος για όλες τις δουλειές

Ο μύθος του εθνικού βιομηχάνου που ενσαρκώνει ο πολυ-επιχειρηματίας Επαμεινώνδας (1874-1947), είχε αντικειμενική βάση. Πέραν από τις διακηρύξεις του ίδιου («Θέλω να γίνω βιομήχανος για το καλό του τόπου») και τις σχετικές αγιογραφικές αναφορές του Βλ. Γαβριηλίδη και των άλλων βιογράφων του κατά το Μεσοπόλεμο, ο μύθος οικοδομήθηκε με στέρεα υλικά.

Καταρχήν ήταν το «φτηνό» φωτιστικό οινόπνευμα, όταν ακόμη το φωταέριο, το πετρέλαιο και ο ηλεκτρισμός δεν είχαν διαδοθεί ευρέως. Πράγματι, η διάθεσή του γινόταν σε σχετικά πολύ

χαμηλή τιμή. Η αιτία, όμως, ήταν ότι υπαγόταν ως είδος εν ανεπαρκεία σε κρατική διατίμηση. Επιπλέον, όπως και σε όλα τα άλλα είδη πρώτης ανάγκης, που βρίσκονταν σταθερά ή περιοδικά στο ίδιο καθεστώς, οι τιμές που καθορίζονταν πάντα άφηναν περιθώριο λογικού κέρδους στους επιχειρηματίες και εμπόρους. Απλώς τα κέρδη δεν ήταν «τρελά», όπως σε άλλα καταναλωτικά είδη...

Η σχετική μυθολογία ενισχύθηκε κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και ειδικά κατά την περίοδο του αποκλεισμού από τους Αγγλογάλλους. Το ίδιο διάστημα την εικόνα του εθνικού βιομηχάνου ενίσχυε και η παραγωγή υποκατάστατων ζάχαρης. Η Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων διέθετε στην αγορά τη «σταφιδίνη» (λευκή και σκουρόχρωμη), κι έτσι αντιμετωπιζόταν η παντελής έλλειψη ζάχαρης.

Η σταφιδίνη κατασκευαζόταν από συμπυκνωμένο μούστο σε ειδικά μηχανήματα και είχε 72% περιεκτικότητα σε ζάχαρο. Γι αυτά, όπως και για το οινόπνευμα, η ΕΟΟΟ χρησιμοποιούσε ως πρώτη ύλη όχι μόνο σταφίδα, αλλά αργότερα χαρούπια από την Κρήτη, σύκα από την Καλαμάτα... Έχουμε δει ως τώρα μερικές από τις επιχειρήσεις του Επ. από την επιχειρηματική σκοπιά. Έχει, όμως, τη σημασία του να δούμε τη μεγαλύτερη από αυτές, δηλαδή την «Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων», με τα μάτια των εργαζομένων σε αυτή. Η μαρτυρία ανήκει στον Ι. Δημητρόπουλο (συνταξιούχο σήμερα) και περιέχεται σε πρόσφατη πολύ ενδιαφέρουσα έκδοση του δήμου Ελευσίνας «Βιομηχανικές αναμνήσεις» (επιμέλεια Γ. Καλομενίδη, Λ. Παρασκευαΐδη και Γ. Τσουκαλά).

Πρόσφυγες

«Όταν έγινε η καταστροφή της Μικράς Ασίας το 1922, εργαζόμενοι ήταν πάρα πολλοί Μικρασιάτες, οι οποίοι δούλεψαν γενναία, παλικάρισια με φιλότιμο, για να βγάλουν το ψωμί της οικογένειάς τους. Το ωράριο εργασίας ήταν 08:00-12:00 και 13:00-17:00, και για να αρχίσει το πρωί η δουλειά σφύριζε η σφυρίχτρα του εργοστασίου. Ήταν το ρολόι του εργάτη... Το προσωπικό (εργάτες, υπάλληλοι) δούλευαν όλη την εβδομάδα: Δευτέρα έως Σάββατο. Άδειες καλοκαιρινές δεν υπήρχαν. Επιδόματα αδειας για το καλοκαίρι, ήταν άγνωστα! Και εάν αναφερθώ και στα πρώτα χρόνια του 1920 έως 1936, δεν υπήρχε οκτάωρο: από το πρωί μέχρι το σούρουπο εργαζόταν το προσωπικό!

Το εργοστάσιο είχε τμήματα βαρελοποιείου: έφερνε ντούγιες από καστανιά ή από δρυ, και οι τεχνίτες τις έκαναν βαρέλια, συνήθως μεγάλα (τετρακοσίων, πεντακοσίων κιλών). Εμείς τις λέγαμε μπόμπες...

Επίσης, υπήρχε το τμήμα εκσακχαρώσεως: το βασικότερο τμήμα του εργοστασίου. Δηλαδή, έπεφτε η σταφίδα στις δεξαμενές, έπεφταν μέσα καυτά νερά, και ο πολτός αυτός με τους ατμούς που δημιουργούνταν και με ιδιαίτερη επεξεργασία, πήγαινε στο διυλιστήριο για να αποσταχθεί και να βγει το οινόπνευμα... Όταν από τη σταφίδα έπαιρναν αυτό που ήθελαν, ο φλοιός πλέον, με βαγονέτα, έβγαινε έξω από το εργοστάσιο για να σαπίσει τελείως. Αυτό το μέρος ήταν κάτω από τα Αρχαία, η δε τοποθεσία εκεί των σπιτιών λεγόταν «Στη Σταφίδα». Στο θερμαστήριο δούλευαν θερμαστές και βοηθοί, που μετέφεραν με βαγονέτα κάρβουνο από τις αποθήκες για να βράζουν τα νερά για την επεξεργασία της σταφίδας.

«Κολώνα»

Το Διυλιστήριο το λέγανε «Κολώνα», λόγω των μηχανημάτων αποστάξεως που είχαν ύψος περίπου 30 μέτρων! Το οινόπνευμα, αφού έφευγε πλέον από το διυλιστήριο - Κολώνα πήγαινε στην αποθήκη οινοπνεύματος, τις δεξαμενές, που ήταν σφραγισμένες από το Γενικό Χημείο του Κράτους, διότι το οινόπνευμα είχε κρατική φορολογία, και έπρεπε να ελεγχθεί σε τι ποσότητα παράγεται...

Και ήρθαν τα χρόνια της Κατοχής, μαύρα χρόνια σκλαβιάς. Το εργοστάσιο το επιτάξανε οι Γερμανοί, για να βγάλουν κρασί για τον στρατό τους...

(πηγή: <http://www.imerisia.gr>)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ! Ολοκληρώσατε με επιτυχία το Περιβαλλοντικό Μονοπάτι!

Τώρα, επιλέξτε κάποιο ή κάποια από τα σημεία ή τα πρόσωπα του Περιβαλλοντικού Μονοπατιού (όπως, για παράδειγμα, τον «ανάδοχο» της ομάδας σας) και παρουσιάστε τις σκέψεις σας, τα συναισθήματά σας και την εμπειρία σας στην ολομέλεια. Μπορείτε να ετοιμάσετε μια ποιητική ή εικαστική ή δραματουργική ή όποια άλλη παρουσίαση εσείς επιθυμείτε. Η διάρκειά της όμως δεν μπορεί να είναι πάνω από 5 λεπτά. Μην ξεχνάτε ότι πρέπει να είστε έτοιμοι έως τις **14:00** και να είστε όλοι στο Επαρχείο όπου θα γίνει η παρουσίαση όλων των ομάδων στην ολομέλεια.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Σειρά προθηκών στο Μουσείο.

(Θα σας βοηθήσει για να βρείτε ευκολότερα τις 4 λέξεις του σταυρολέξου με την ένδειξη ΜΟΥΣΕΙΟ).

- 1) ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ
- 2) ΜΙΝΥΑΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ
- 3) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ
- 4) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ – Κατεργασία δέρματος
- 5) Σκεύη Διατροφής
- 6) Χάλκινα Αγγεία
- 7) Κοσμήματα
- 8) Ενδυμασία – Αντικείμενα καλλωπισμού
- 9) Η θέση της γυναίκας στην ηλειακή κοινωνία
- 10) Έλεγχος εμπορευμάτων
- 11) Ηλείοι και μαγειρική
- 12) Ηλειακός οίνος
- 13) Η τέχνη της Υφαντουργίας
- 14) Ηλειακή κεραμική
- 15) Διατροφή
- 16) Καλλωπισμός

ΛΥΣΕΙΣ – ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Ε	Θ	Ν	Ι	Κ	Η	Σ	Α	Ν	Τ	Ι	Σ	Τ	Α	Σ	Ε	Ω	Σ		
								Α			Υ						Υ		
Κ								Κ					Ψ	Κ		Λ			
Α	Χ	Α	Ρ	Ι	Λ	Α	Ο	Υ	Η				Η	Ρ		Λ			
Ρ								Π					Λ	Ε		Α			
Α								Ε					Α	Σ		Ι			
Ι								Τ					Ν	Τ		Δ			
Σ	Π	Α	Τ	Ρ	Ω	Ν		Ρ				Τ	Α		Ο				
Κ								Ο					Ο	Ι		Π			
Α								Π				Υ	Ν		Ο				
Κ								Ο					Ι		Υ				
Η		Σ	Π	Κ				Υ	Ε	Ρ	Μ	Ο	Υ	Τ		Λ			
								Λ								Η	Ο		
							Μ	Α	Ν	Ω	Λ	Ο	Π	Ο	Υ	Λ	Ο	Υ	Υ
												Υ							

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

Χ Α Ρ Ι Λ Α Ο Σ